

**PAPEŽ JANEZ
PAVEL II.**

namestnik
Kristusov,
rimski škof,
naslednik prvaka
apostolov,
patriarh zahoda,
primas Italije,
nadškof in
metropolit rimske
cerkvene
pokrajine,
suveren
vatikanskega
mesta,
služabnik božjih
služabnikov.

**KAROL
WOJTIŁA**

Rojen na
Poljskem
18. maja 1920,
v mašnika
posvečen
1. novembra 1946,
posvečen v škofa
28. septembra
1958,
imenovan
za naškofa
v Krakovu
13. januarja 1964,
kardinal
26. junija 1967,
za papeža
izvoljen
22. oktobra 1978,
264. v vrsti
papežev.

duhovno
življenje

Sobota, 3. septembra v Slomškovem domu. 150 šolskih otrok višjih razredov slovenskih sobotnih šol iz Buenos Airesa in okolice se je pomerilo v petih športnih panogah.

Nedelja, 18. septembra.
Obletnica Slomškovega doma v Ramos Mejiji.

Ob štiridesetletnici ustanovitve Slovenske kulturne akcije

FRANCE PAPEŽ

Slovenska kulturna akcija je zrasla iz protikomunistične emigracije, ki je v glavnem leta 1945 zapustila svojo rodno domovino, ker je vedela, da ji v takratnem sistemu niso zagotovljeni niti minimalni pogoji za človeka vredno življenje in delovanje po splošno človeških in posebej še po krščanskih načelih. V štiridesetletnem obstoju je SKA ostala zvesta tej emigrantski skupnosti, za katere

neločljiv del se ima in kateri hoče prvenstveno tudi služiti. To pa ne pomeni, da bi organizacija omejevala svoje članstvo le na emigrante. V njej najdejo prostor zamejski Slovenci in pod istimi pogoji more pri SKA sodelovati tudi kateri koli v domovini bivajoči kulturni delavec.

Po začetnih členih dokončno redaktiranih pravil, ki so bila sprejeta na občnem zboru 22. marca 1969, je Slovenska kulturna akcija organizacija slovenskih zamejskih in zdomskih kulturnih delavcev, ki žele z ustvarjalnim in posredovalnim delom pomagati pri ustvarjanju in širjenju kulturnih vrednot, posebno slovenskih.

Organizacija ima značaj društva z osebnim članstvom. Njeno poslanstvo pa presega okvir članske skupnosti in je usmerjeno v ves slovenski, pa tudi ostali svet.

Idejni temelj organizacije je naravni etični zakon, potrjen in izpopolnjen po krščanskem svetovnem nazoru.

Redni člani se združujejo v naslednjih odsekih: filozofski, glasbeni, gledališki, likovni, literarni, teološki in zgodovinski. Odbor organizacije, ki ga sestavljajo predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in vodje odsekov, pa more ustanoviti nove odseke, ki jih potrdi občni zbor.

Slovenska kulturna akcija izdaja splošno kulturno revijo Meddobje v uredništvu konzorcija; organizacijsko in propagandno glasilo Glas Slovenske kulturne akcije in knjižne zbirke; odbor skrbi tudi za predavanja in druge kulturne prireditve.

Ta organizacija je povezovala in še povezuje mnoge slovenske ustvarjalce v povojnih desetletjih. Bili so drug drugemu v spodbudo in, kljub morebitnim različnim pogledom, v delovno oporo. V tem pogledu so važna imena članov, ki so ustvarili to Akcijo. V simbolično literarnem jeziku bi dejal, da so nas na poti skozi zunanji svet obiskali angeli delivci lepote in misli, besede in podobe. In naš svet je postal smiseln in pomemben. Prinesli so ustvarjalni zanos, delali čudeže v božanskem navdihu slovenskega duha in besede v tujini. Potem se je zgodilo, da so v teku časa in zorenja drug za drugim odšli, se oddaljili, umaknili. Iz spoštovanja do tistih mož naj v tem poglavju zgodovine njihovega dela prikažem dogodke, ki so v vročem buenosaireškem poletju leta 1954 pripeljali do ustanovitve

Slovenske kulturne akcije. Zapisati hočem imena in dejanja, saj je bil vsak član te skupine na svoj način edinstven.

Bili smo sredi „meddobja“ — spomin preleti desetletja in se ustavi v pomladi leta 1953, ko se je v oktobru ali novembru srečal Ruda Jurčec v daljšem razgovoru z Ladislavom Lenčkom. Pri Delovnem občestvu za Slovenski katoliški inštitut, ki je že od leta 1951 izdajal znanstveno-literarno revijo Vrednote, so prišli v težave glede naročnikov; ni bilo zadosti zanimanja med tistimi, ki bi obstoj revije mogli podpreti z mecenskimi darovi. Zvedelo pa se je, da misli Lado Lenček na ustanovitev družinske revije in Ruda Jurčec — član DOSKlja — je skušal priti z njim v stik, da bi v tej zadevi našla možnost tudi za ohranitev revije Vrednote. Sestala sta se nekje v mestu Buenos Aires, vendar je Lenček takoj razvil novo in izvirno misel za izvedbo širšega kulturnega programa. Vprašanje revije je bilo trenutno odloženo, sledili pa so razgovori za ustanovitev društva, ki naj bi zajelo kulturno življenje v vsem prostoru slovenskega zdomstva in zamejstva. In tako je v začetku februarja 1945 razposlal pripravljalni odbor, v katerem je bil poleg dr. Ignacija Lenčka in Ladislava Lenčka še prof. Alojzij Geržinič, posebno vabilo naslednjim kulturnim delavcem, ki so tako rekoč prvi in ustanovni člani SKA: Ruda Jurčec, Marijan Marolt, Julij Savelli, Zorko Simčič, Milan Komar, Stanko Kociper, Bara Remec, France Ahčin, Nikolaj Jeločnik, France Papež, Jože Osana, Pavle Verbic, Jože Krivec in Marjan Willenpart. Dr. Tine Debeljak je bil v tistem času zaposlen v notranjosti dežele. Tekst vabila je naslednji:

„Spoštovani gospod! Kot odličnega kulturnega delavca Vas vabimo na razgovor o organizaciji našega kulturnega dela. Naš namen je, postaviti mu zanesljivo tvorno podlago, odtod pa poživiti in dvigniti vsa področja duhovnega ustvarjanja. V ta okvir spadajo: izdajanje kulturne revije z znanstveno umetniškim zbornikom, knjižna založba, kvalitetne prireditve. Važno je, da sodeluje večina ljudi, ki čuti v sebi kulturno poslanstvo. Sestali se bomo dne 20. t. m. ob 16. uri na Granaderos 61. Za osnovo razgovora bo prikazan že precej izdelan načrt kulturne organizacije, način dela, sredstev itd. Razgovor naj mu da končno obliko.“

Bil je soparen poletni dan, sobota 20. februarja 1954. Na

sklicani ustanovni sestanek za Slovenski kulturni klub v Buenos Airesu — tako je bilo nameravano društvo začasno poimenovano — so se zbrali ob 18. uri v prostorih Slovenske socialno gospodarske pisarne na ulici Granaderos 61, poleg Ladislava Lenčka in Alojzija Geržiniča še naslednji: Ruda Jurčec, Marijan Marolt, Julij Savelli, Pavle Verbic, Jože Krivec, France Ahčin, Nikolaj Jeločnik in Marijan Wilenpart. Od povabljenih niso prišli torej Stanko Kociper, Milan Komar, Jože Osana, Bara Remec, Zorko Simčič, Ignacij Lenček in France Papež.

Ladislav Lenček je po pozdravu navzočih naprosil Alojzija Geržiniča, naj utemelji potrebo nove kulturne družbe. Ta je podal pregled kulturnega stanja v Argentini in v ostalem zdomstvu, ki ni na višini kot bi lahko bilo. Zato je potrebna organizacija, ki naj bi družila umetnostne ustvarjalce, kritike in znanstvenike, jih idejno in filozofsko usmerjala ter jamčila ustvarjalno svobodo in možnost razvoja. Zahteva po kvaliteti mora biti osnovno vodilo, bližnji namen družbe pa je izdajanje umetnostne literarne in poljudno znanstvene revije, v kateri bi imele mesto vse umetnostne panoge z različnimi stvaritvami in kritičnimi ocenami. Sledilo bo tudi izdajanje Vrednot, ki so začasno prehajale, ter izdajanje knjig. Posebno poglavje uvodne ekspozicije je bilo prirejanje kvalitetnih kulturnih večerov. Ladislav Lenček je zatem prebral osnutek pravil in podal predlog o programu bližnjih kulturnih večerov in drugih prireditev ter o finančnih možnostih. Geržinič pa je vprašal vsakega od navzočih, ali se strinja s tem, kar je bilo povedano; v glavnem so bili vsi soglasni o nujnosti organiziranega kulturnega dela. Nekate-

ri so izrazili misli in želje, ki naj jih bodoči odbor upošteva. Bil je trenutek formalnega rojstva organizacije, ki je dobila ime Slovenska kulturna akcija, v globljem pa je tisti trenutek pomenil začetek tolikega snovanja, ustvarjalnega optimizma in zagona in transcendentno afirmacijo slovenstva v tujih zemljah. Pri tem je bila poglavitna naloga Akcije v njenem založniškem delu, v izdajanju slovenskih knjig, predvsem izvirnih, ter izdajanju revije, ki je dobila ime Meddobje. V nekaterih obdobjih bolj, v drugih manj, je igral važno vlogo tudi Glas SKA, ki je že od ustanovitve izčrpno poročal o slovenskem kulturnem delu v tujini.

Na ustanovitvenem sestanku — bila je že noč, jasna in topla, z vstajajočim Južnim križem — je bil končno izvoljen za predsednika nove družbe Ruda Jurčec, za prvega in drugega podpredsednika Tine Debeljak in Alojzija Geržinič, za tajnika umetnostni zgodovinar Marijan Marolt in za blagajnika Ladislav Lenček. Misel Akcije je naletela na navdušen odziv pri kulturnih delavcih v vseh svobodnih deželah, kjer prebivajo naši ljudje. Tudi odziv pri občinstvu je bil velik. Takrat se je začelo: večeri in prireditve, pripravljanja knjig, oblikovanje besed in podob. Poslušali smo slovensko pesem in zavzeti igralci so pripravili mnoge odrske umetnine, recitirali Prešerna, Cankarja, Župančiča, Balantiča. Sem so prihajali predavatelji od vsepovsod in ob večerih razvijali svoje misli in spoznanja. Ustanovitev Akcije je imela namen, da uveljavlja slovenskega duha na kulturnem polju in tako ohranja našega človeka v tujini, ki bo vzdržal toliko časa, dokler bo imel in bral slovensko knjigo in živel iz slovenske kulturne tradicije. Zapišem besede Marijana Marolta, tajnika ustanove: „Ustvarjalci SKA naj se zavedajo, da ne delajo samo za pet tisoč tukajšnjih novih naseljencev, tudi ne samo za nekaj sto tisoč zamejskih Slovencev, ampak za vse slovenstvo v sedanjem in bodočih rodovih.“ Iz Ameriške domovine pa je stavek iz poročila o prvem zvezku Meddobja, ki ga je napisal Karel Mauser: „Slovenska emigracija bo v svetu pomenila samo toliko, v kolikor bo mogla svetu prikazati svoje kulturno delo.“ Stavek bi lahko oblikoval tudi: Slovenska emigracija bo za slovenstvo pomenila toliko, v kolikor bo mogla nuditi slovenski kulturi svoj poseben prispevek kulturne ustvarjalnosti.

Na bregove široke pragozdniške reke vdirajo v poletjih vroči vetrovi iz Urugvaja in se nedaleč od Buenos Airesa izgublajo na Atlantiku; v širjave mesta „dobrih vetrov“ pa prihaja iz severnih krajev tudi zrak, nasičen z vonjem evkaliptov, grmičastih jasminov in visokih lilastih jacarandájev, medtem ko se na starih, zapuščenih posestvih v bregovih nad reko belijo dehteči cvetovi kolonialnih magnolij.

V takih dneh poletne žarine sem hodil iz severnega predmestja k stari reki, posedal po njenih obrežjih, poslušal razgrete utripe časa in se spuščal v vodo, ki se je vsa presvetljena stikala z daljnim obzorjem. Tisoči ljudi — ves nižji in srednji sloj —, ki niso mogli na letovanje na atlantske plaže, so se zgrinjali po bregovih San Isidra, Olivosa, Martíneza, ob reki, ki takrat — pred desetletji — še ni bila nevarno okužena. Danes so se tisti kraji močno spremenili, malokdo se podaja v vodo in tudi sonce je vsako leto, dejal bi, večje in njegovi žarki nevarnejši. Že nekaj let nisem bil v tistem prvinskem goščavju in na peščinah, kjer sem nekoč prebil mnoge dneve poletja. V spominu na tisti čas —

FRANCE AHČIN: Materinstvo

FRANCE AHČIN: JAKOB PETELIN GALLUS

minevali so zadnji vroči dnevi poletnega marca — pa mi ne bo zbledel dan, ko sem srečal na stezi med obrečnim rastlinjem in peščinami, nedaleč od živžava kopalcev, nekoliko starejšega gospoda, moža petdesetih let, ki je z revijo v roki hodil počasi, rekel bi, previdno, med drevjem in zelenjem. Poznal sem ga, bil je Ruda Jurčec — v prejšnjih letih sem ga večkrat srečal v prostorih Društva Slovencev, na ustanovitvenem občnem zboru Kulturne akcije, konec februarja, leta 1954, pa je bil izvoljen za predsednika novega društva. Živel je nedaleč od tu, v kraju Belgrano, kjer je imela njegova žena zlatarno. Pozdravil sem ga — dejal je, da pride večkrat na ta obrečni kraj; neki poseben sprehod... Pokazal mi je skupino belih cvetov, podobnih našim zvončkom, le da so cvetne čaše obrnjene navzgor, proti soncu. „Glejte,“ je dejal z občudovanjem, „samo ob reki rastejo, globoko v vlažnem pesku so njih gomolji. Zame so podoba slovenske pomladi.“ Sklonil sem se in hotel utrpati snežno beli cvet, pa me je odvrnil: „Pustite, takoj bi zvenel — to so vodne rože, ne zdržijo dolgo brez korenine.“ — Zamislil se je za trenutek, nato pa dodal primero za pravkar ustanovljeno Akcijo: „Naša kulturna ustanova je korenina za nas — se vam ne zdi? Iz nje bomo živeli... še dolgo.“ Umolknil je za trenutek, ko da bi zbiral misli — takšen je bil skoraj vedno v pogovoru. „V izseljenskem občestvu nam mora biti skrb in ljubezen za kulturno delo na prvem mestu... Naša organizacija, naše

publikacije in kulturni večeri so nam neke vrste zagotovilo, da smo družina ljudi, ki vedo, da se njih pot v izseljenstvu ni zaključila.“

Še sva govorila o času in o tem, kako vzdržati in ne zapasti v otopelost. Poslušal sem ga, ki mu je kulturno delo v zdomstvu vedno bolj postajalo življenjski cilj. In, kakor njemu, tudi mnogim drugim. Nato se je poslovil z nasmehom in z njemu spet tako lastnim pogledom v dalj.

**

Poudariti je treba, da Akcija vsaj do izstopa Truhlarja in Vodeba v letu 1956, pa do leta 1969, ko so izstopili nekateri drugi člani, ni bila politično pogojena; delali bi krivico mnogim članom in ustvarjalcem, če bi gledali društvo, kljub različnim osebnim pogledom vsakega posameznika, kot nekako vozlišče kulturno političnih tendenc. V smislu pravil je bilo poudarjeno, da Slovenska kulturna akcija nima političnega in še manj strankarskega značaja; njen idejni temelj je naravni etični zakon, izpopolnjen po krščanskem svetovnem nazoru. Na kulturnem področju pa priznava možnost in upravičenost zdravega in plodnega pluralizma. Res pa je, da so nekateri krogi kazali nezaupanje, ki je prišlo do izraza zlasti v vprašanju, zakaj se nova družba ne priključi kateri že obstoječih organizacij kot njen kulturni odsek. Tako je že 27. marca 1954 pismeno sporočil dr. Julij Savelli: „Ker Društvo Slovencev priznavam kot nespornega predstavnika vsega slovenskega življenja v Argentini, vljudno prosim odbor SKA, da sprejme mojo ostavko na mesto odbornika in voditelja glasbenega odseka.“ Tudi pisatelj Jože Krivec se je že zgodaj oddaljil od Akcije — vrnil se je šele, na povabilo T. Debeljaka, mnogo pozneje. Društvo Slovencev pa je 30. marca poslalo naslednji dopis: „Odbor Društva Slovencev je mnenja, da je sedaj potreben skupen posvet in dogovor vsaj s pomembnejšimi slovenskimi kulturnimi organizacijami in ustanovami kakor so poleg Društva Slovencev še uredništvo Svobodne Slovenije, Duhovnega življenja, Slovenske besede, Balantičeve družine, pevskega zbora Gallus in gledaliških odrov. Samo v odkritem in složnem sodelovanju naših kulturnih organizacij in društev vidimo napredek in zjamčen obstoj teh društev in tudi kulturni napredek naše slovenske skupnosti. — Predsednik: A. Mozetič; tajnik: F. Pernišek.“ Vendar pa je bil že začetni program Akcije takšen, da je presegal delovni program katere koli druge politične ali kulturne ustanove. Na občnem zboru SKA dne 21. aprila 1956 je predsednik Ruda Jurčec poročal: „Z našim nastopom nismo nikogar spodrinili, nismo mogli prevzeti naloge nobeni že obstoječi organizaciji ali ustanovi. Ves naš dosedanji razvoj je pokazal, da ni naše delo izzvalo nobenih ovir ali zastoja drugod — kdor je delal poprej že kje drugod, je lahko to delo mirno nadaljeval in ga tudi dobro izvedel. Naši člani, ki živijo v drugih državah po svetu, so se tudi brez motenj vključili v naše odseke in delo. Iz vsega tega je nastalo oživljeno kulturno delo, ki je bilo deležno javnega priznanja.“

Zagon, ki se je začel z ustanovitvijo Slovenske kulturne akcije, je že v prvem letu dosegel svoj vrh. Prva prireditve je bil umetniški večer v aprilu 1954. Odziv je bil izredno lep in je bilo mogoče ugotoviti, da je v zdomstvu dovolj dobre volje in sil za resno in vrednostno kulturno delo. V svojem nagovoru je predsednik Jurčec dejal: „Ne bi si upal trditi, da smo samo še emigracija. Potek dogodkov, ki smo jim priča, nas vedno

bolj spravlja v tesnobo razmerja z narodom, ki živi na domači grudi. Blagrujemo ga, obenem pa se tresemo za njegovo usodo, saj je po pesnikovih besedah postavljen v osrčje Evrope." Sicer pa je bil Jurčec kot tisti Kitajec, ki je na svojem riževem nasadu vse življenje lovil metulje.

Ob ustanovitvi je imela Akcija tri vrste članstva: ustvarjalno (aktivno), redno (pasivno) in izredno (mecen). V začetnih dneh je obsegal — po poročilu o 1. in 2. seji odbora, 6. in 27. marca 1954 — seznam prve (aktivne) vrste članstva naslednje ustvarjalce:

Filozofski odsek — vodja dr. Ignacij Lenček (Buenos Aires); člani: dr. Ivan Ahčin (BA), dr. Vinko Brumen (BA), dr. Franc Gnidovec (BA), dr. Alojzij Kukovica (BA), dr. Milan Komar (BA), Božidar Fink (BA), France Papež (BA), France Glavač (BA), dr. Janez Vodopivec (Rim).

Leposlovni odsek — vodja Zorko Simčič (BA); člani: dr. Tine Debeljak (BA), dr. Stanko Kociper (BA), dr. Jože Krivec (BA), Mirko Kunčič (BA), Ruda Jurčec (BA), Ladislav Lenček (BA), Albin Magister (BA), Lojze Novak (BA), Branko Rozman (BA), Adolf Škerjanc (BA), Jože Vombergar (BA), Janez Ogrin (San Luis), Mirko Šušteršič (San Luis), Karel Mauser (Cleveland, ZDA), Vinko Beličič (Trst), Mirko Javornik (Trst), Rafko Vodeb (Rim), Vladimir Kos (Irska).

Likovni odsek — vodja France Ahčin (BA); člani: Bara Remec (BA), Marijan Marolt (BA), France Gorše (Cleveland, ZDA), arh. Simon Kregar (New York, ZDA), Božidar Kramolc (Kanada).

Glasbeni odsek — vodja dr. Julij Savelli (BA - odstopil 27. marca); člani: Franja Golob (BA), Jože Osana (BA), Marko Bajuk (Mendoza, Argentina), Drago Marijan Šijanec (La Plata, Argentina), Mirko Renner (Kanada).

Gledališki odsek — vodja Marjan Willenpart (BA); člani: Nikolaj Jeločnik (BA), Stanko Jerebič (BA), dr. Milan Pavlovčič (Cleveland, ZDA), Vilko Čekuta (Trst), Jože Peterlin (Trst).

Po dveh mesecih, konec marca 1956, je prevzel vodstvo Gledališkega odseka Nikolaj Jeločnik, med ustvarjalce (igralce) pa so bile pritegnjene Pavči Maček-Eiletzeva, Vanda Majcen in Nataša Zajc; nova člana odseka sta postala Maks Nose in Ladislav Lenček (iz Leposlovnega odseka). Gledalištvo je bilo nepozabna dejavnost Akcije. Oder v starih kolonialnih poslopih — to je bilo najmočnejše obujanje slovenske zavesti v novem svetu. Beseda, govorjena na odru, je bila nekaj drugega kot beseda s ceste, iz pogovorov v skupnih domovih ali beseda na množičnih romanjih. Beseda na odru je obujala slovenskega duha v srcu Amerike. V prvem letu je odsek predstavil Ivana Preglja dramo Azazel in Willenpartovo izvirno dramo Zadnji krajec, razen tega pa pripravil kulturni večer, posvečen umetnosti Paula Claudela. Pozneje, v razdobju 1956-58, je akcijsko gledališče pripravilo dve bralni predstavi (Ivan Cankar: Lepa Vida; A. T. Linhart: Miss Jenny Love) in štiri uprizoritve domačih in tujih del (T. S. Eliot: Družba pri koktajlu; Branko Rozman: Roka za steno; Carlo Goldoni: Skopuh; Diego Fabbri: Preiskava). S tem programom je Akcija ohranjala slovensko besedo živo. Samo za Lepo Vido se spomnim — predstavljena je bila v manjši dvorani v srcu mesta, kjer smo se večkrat sestajali: še leta za tisto bralno predstavo sem slišal besedo Cankarja v globini odra, med zavesami, v dvorani...

Poročilo o delu Akcije v njenih odsekih — Glas SKA —

Tisto čudovito srečanje

Vladimir Kos

*Kako bi danes ne zapel te pesmi —
z Gospodom sem se srečal v obhajilu,
beló Ga kril je spremenjeni Kruh.*

*Brez vseh oboroženih straž nebes,
brez žigov v vzvišenem pooblastilu,
in brez izkaznice pri srečanju —
in vendar je bilo pri Njem domá.*

*Ljudje se često obiskujemo...
Obisk pri Njem je strašno čudovit —
in vsak odhaja zmeraj z novim darom.*

*Ne smem obstati z obhajilnim „O!“
Obisk velja Mu tudi v tabernaklju
in tudi tu nebesa v Njem so skrita —
ker vsaka luč v primeri z Njim je mrak.*

je z leti narastlo na tisoče strani. Tam je shranjena zgodovina dejavnosti neumornih članov. V septembru, na primer, obvestilo, da je izšla knjiga Mertik, zbirka novel pisatelja Stanka Kocipra, z uvodom Tineta Debeljaka. Oktobra razstava slik Milana Volovška v galeriji Comte. Izstopata dve veliki figuralni kompoziciji: Begunci na Ljubelju in Domobranci v jurišu. Člani in prijatelji SKA poznajo Volovška kot predavatelja, aranžerja, debaterja in vnetega pomagača v kateremkoli krogu, kjer je treba zgrabiti za delo. — Oglas v novembrskem Glasu: Akcija vabi na svoj Družabni večer „Srečanje ustvarjalcev z občinstvom“. V nedeljo 21. novembra pri Deklevi; tam sem živo začutil naš čas in se zavedel vprašanja: se bomo rešili, koliko let bo trajalo to reševanje z akcijskim kulturnim delom?

Vendar, kaj je zdomstvo? Kakšni ljudje so zapustili Slovenijo leta 1945? Kako so mogli ustanoviti slovensko jedro v izgubljeni Argentini ali drugod po svetu? Kruhorborci v glavnem niso bili, vendar s seboj niso prinesli drugega kot voljo in sposobnost. V tem smislu je v prvi številki Glasa poudaril Marijan Marolt, da socialnega položaja zdomskega ustvarjalca nova družba — Kulturna akcija — bistveno ne bo izboljšala, da pa bo utrjevala zavest slovenske ustvarjalnosti v svetu, dvigala spoštovanje do kulturnega dela in to je bogastvo, ki ga lahko nabiramo med oceanom in pampo. Zdomstvo je bilo takrat v resnici intenzivno hotenje povezave s prekomorjem, z domovino. Člani vseh odsekov so delali v tej smeri. To je prišlo do izraza tudi na prvem internem sestanku filozofske skupine v juliju 1954, ki ga je vodil Ignacij Lenček. Pet udeležencev se je sestalo v nekem baru, kjer so točili vino, ki je bilo zelo podobno domačemu štajerskemu. Gorovili so o Kirkegaardu in Heideggerju — človek v ekstistenčni filozofiji tega in onega. Osvojila me je predvsem téma o istočasnosti, ki jo v naslednjem zapisu še vedno hranim: Od trenutka A do trenutka B — v katerem koli času,

Je v demokraciji težje biti kristjan?

ALOJZ REBULA

O b tem, kar se te dni dogaja v Ruandi — v Viktorijino jezero je bilo naplavljenih na desettisoče trupel — je neki misijonar rekel: „Pekel je zdaj prazen: vsi hudiči so namreč v Ruandi.“

Kaj pa je s Slovenijo? So se prav vsi hudiči, ki jih je poklical vanjo Leninov-Stalinov-Titov sistem, vrnili tja, kamor spadajo?

Da je tudi mala Slovenija kdaj izpraznila del pekla, dokazujeta na primer pomlad in poletje 1942 po Dolenjskem in Notranjskem, dokazujeta maj in junij 1945 tam okrog Kočevja... Koliko teh črnuhov se je potem vrnilo v svoj domicil? Koliko jih je čakalo, da se vrnejo, do leta 1989, do prehoda Slovenije v demokracijo?

Imam kakšnega prijatelja, ki bi ob tem rekel: Nikakršnega vračanja ni bilo, samo zasedba se je menjala, en kader je zamenjal drugega, za enim peklenjskim šihom se je zvrstil dru-

gi...

Berem Družino in se sprašujem: Kaj bi rekel ob njej kakšen tujec, ki bi jo bral recimo sredi Antarktike? Ne bi imel vtisa, da je deželica pod Triglavom že povsem brez peklensčkov, da je kar lepo krščanska?

Vzemimo poročila s podeželskih praznovanj: lepo oblikovani misijoni, velika večina otrok pri verouku, odkritja plošč padlim kristjanom, narodne noše, godbe na pihala, na koncu še postrežba s sladkarijami pred cerkvijo — mar vse to ne govori o živem krščanskem življenju?

Ja, dokler na koncu članka ne prebereš, kaj tudi v domnevno vzornih prekmurskih župnijah spregovorijo matične knjige: da je v zadnjem letu več ljudi umrlo, kot se jih rodilo, da v tisti domnevno vzorni župniji vodi procesije ne Življenje, ampak Smrt. Ali z drugo besedo: da je kristjan tam prav takšen figovec pred življenjem — bati se otrok pomeni namreč bati se življenja — kakor njegov neverni sovaščan...

Bati se življenja, potem kot je profesor Dolenc v svoji zlati knjigi Moja rast (zanjo bi dal dve tretjini povojne slovenske literature) pri svojih osemdesetih letih zapisal: „Življenje je lepo in še lepše se bo nadaljevalo“?

Bati se življenja danes, v demokraciji, ko krščanski predznak otroku ne bo smel družbeno škoditi, kakor je škodil pod marksističnim režimom?

Tako se mi zastavlja vprašanje, h kateremu se vračam že nekaj časa: pa ne, da je biti kristjan skoraj težje v demokraciji kot pod brezbožno diktaturo?

Navsezadnje se diktatura ni najbolj bala tega, česar bi se najbolj

morala bati, ko bi vedela za moč molitve, namreč da so kristjani hodili v cerkev in molili. V svoji politični obseidenosti se je bala, da se ne bi politično organizirali.

Njen prastrah je bil v tem: da bi trije kristjani sedli skupaj in začeli diskusijo: kaj zdaj? (Glej proces proti Miklavčiču in Blažiču...). Pobožnih ljudi načelno ni nadlegovala, razen če niso bili učitelji. In tako se kristjan, ki ni bil civilno osveščen, vsaj zadnja komunistična leta od svoje vere ni imel kaj bati. In ko se je režim zrušil, zanj to ni bilo kaj posebno usodnega: molil in delal je naprej, romal na Brezje, volil Kučana...

Sicer pa, koliko ljudi resnično potrebuje svobode?

No, drugače je bilo s civilno osveščenim kristjanom, ki mu je vera več kot tradicija ali folklor. Ki mu je vera zrak, od katerega živi. Zanj je bil prelom 1989 skoraj eshatološko označen: še en pretresljiv krik človeške zgodovine: Kdo je kakor Bog? In si je od tega preloma dejansko čakal tudi primerne posledice, predvsem za svoje krščanstvo.

Pričakoval je na primer, da bo krščanstvo prišlo vsaj do tistega humanističnega respektu, ki ga Kristusu nauk zaradi svoje etične brezprimernosti zasluži. Pričakoval je, da javna občila ne bodo prekoračevala meja, ki jih narekuje ne samo etos, ampak sam okus. Da bo isti občutek za okus, če že ne za sram, narekoval ljudem iz propadle nomenklature, naj ne rinejo naprej na sonce demokracije, ampak naj se umaknejo v hvaležno temo. Predvsem pa je pričakoval, da se mu bo življenje prebilo iz tiste osamljenosti, v katero ga je diktatura pehala, da bo začutil okrog sebe novo

v sedanjosti, preteklosti, prihodnosti ... — je isto število trenutkov v vsem duhovnem prostoru. Ti se med seboj skladajo, tako da je trenutek A v meni istočasen in torej povezan s trenutkom A, na primer, v domovini ali kjerkoli; in prav tako vrsta trenutkov B, C, D..., skladnih s trenutki B1, C1, D1...

Sredi februarja, za obletnico Akcije, je Ladislav Lenček povabil odbornike in nekaj prijateljev na izlet v Tigre, da bi izven velemestnega karnevalskega direndaja v miru premislili nekatere zadeve slovenske kulture na teh obrežjih. V

tistem vročem popoldnevu pa so se mi nekateri teh kulturikov — Jurčec, Debeljak, Marolt, Brumen, Lenček in še kdo — zazdeli kot kameniti Atlanti, bojevniki vklesani v kamen in postavljeni blizu Tule, v Mehiki. Tragične podobe, z vidnimi znamenji preteklosti. Niso toliko govorili — premišljevali so in strmeli v prihodnost, z ovlaženimi lici. Morda je vsa emigracija nekaj podobnega: z globokimi stigmami časa. Pričakanje in strmenje v prihodnost, medtem ko nas sonce, veter in dež bijejo na samotni obali spodnje Amerike.

povezanost z brati kristjani, novo osrečujočo solidarnost...

Odkod potem čudaški občutek, ki prevzema predvsem intelektualca, da je skoraj lažje biti kristjan v diktaturi kot v demokraciji?

V diktaturi si bil odrezen od vsake družbene veljave, ničesar nisi imel iskati ne v vojski ne v policiji ne v diplomaciji, a to je bila tudi čista meja, ki te je ločevala od pokrajine smrtne sence in ti odpirala brezmejno Kristusovo obzorje. Odrinjenost je bila tudi svojevrstna zaščitenost, nekakšna skrivnostna vez z brati takombske dobe, skorajda tolažba.

Bila je svojevrstno, tako rekoč eksperimentalno utrjevanje vere, ko si videl, v kaj se okrog tebe sesuva „novi svet“, ki je hotel izločiti Boga.

Doživeti padec svetovnega komunizma — ali ni to za kristjana večje doživetje, kot če bi bil videl konec babilonskega stolpa?

In zdaj, ko ti je bila vrnjena družbena enakopravnost? Občutka zaščitenosti ni več: v tveganje moraš z vso svojo civilnostjo, v družbo moraš, v politiko in gospodarstvo, v diplomacijo (če dr. Rupel meni, da znaš dovolj angleščine...) in v kulturo. V ozračju, ki je dosti manj krščansko, kakor si ti v diktaturi domneval. Ko da bi se v tem petdesetletju hudiči, ki jih je pekel odmeril Sloveniji, šli pri nas na lenobni turizem...

Pa so garali na vsej fronti, od Udbinih izpostav do disko-klubov, od časopisnih uredništev do igralnic, od filozofije do pornografije...

Je torej biti kristjan v demokraciji po svoje težje kot pod diktaturo? Tema kliče po nadvse zanimivem simpoziju. Verjetno je biti kristjan v demokraciji težje toliko, kolikor je težje biti državljani, saj je svoboda tudi breme. A njena dragocenost je tako brezprimerna, da izključuje vsakršno možnost nostalgije po minulem.

Če pa je morda res, da je biti Kristusov učenec v demokraciji po svoje težje, sledi iz tega, da je tudi zaslužnejše. Potem pomeni, da Učenik kristjana kliče, da v Pavlovem stadionu teče ne stometrsko progo, ampak maraton...

Kaj je

MASONERIJA?

LOJZE KUKOVICA

Srednjeveška masonerija

Ko govorimo o masoneriji, moramo najprej razlikovati med srednjeveškimi masonskimi ložami in moderno masonerijo. Srednjeveških lož že davno ni več, zato je govoriti o njih zanimivo le z zgodovinskega vidika. Bile so to neke vrste strokovne organizacije (slovensko jim pravimo tudi cehi) stavbenikov, ki so se bavili predvsem z gradnjo velikih javnih poslopij, npr. knježjih in kraljevskih dvorcev ter cerkvenih stavb. Znamenite srednjeveške katedrale so delo masonske lože. V njih so bili združeni tedanji arhitekti, gradbeni mojstri, pa tudi navadni zidarji, njihov pomočniki in vajenci. Sicer so bile to laiške organizacije, kot je razumljivo, a so zrastle in živele v senci Cerkve. Danes bi jih imenovali krščanske sindikate. Po mnogih evropskih deželah so imeli svoje lastne cerkve ali pa vsaj oltarje, vsaka loža je imela tudi svojega posebnega

nebeškega zavetnika. Imeli so tudi svoje lastne praporje, s katerimi so se udeleževali cerkvenih procesij, pri katerih jim je bilo odkazano posebno mesto. Imenovali so se „prosti zidarji“, ker zaradi posebnih privilegijev niso bili podvrženi nekaterim krajevnim zakonom in omejitvam v deželah, kjer so delovali. Svobodno so se selili iz kraja v kraj, kamor jih je pač klicalo stanovsko delo. Tudi so ljubosumno čuvali svoje obrtne tajnosti. Tu je morda vir tiste tajnosti in skrivnosti, ki je tako značilna za moderno masonerijo.

Z začetkom krščanskega srednjega veka je začela izgubljati na pomenu tudi ta krščanska ustanova. Vdor humanizma in protestantizma v krščanske dežele jo je postopoma slabil in končno tudi uničil. Prenehala je gradnja velikih katedral, nove protestantske cerkve pa so bile le še preprosta poslopja, kjer se je vernikom bralo in razlagalo Sveto pismo, ni se pa v njih več častila Kristusova evharistična prisotnost.

Moderna masonerija

Na razvalinah srednjeveške masonerije je zrastle nova, moderna masonerija. Tej ni šlo več za gradnjo katedral iz kamna, temveč za gradnjo duhovne katedrale znanosti in kulture. Rojstno leto moderne masonerije je 1717. Njeno prvo ložo je ustanovil anglikanski pastor James Anderson in ji napisal tudi prve statute. Njeni člani niso bili več stavbeniki in zidarji, temveč filozofi, pisatelji in kulturniki. Zbirali so se v ložah, da so v njih razpravljali o vseh mogočih filozofskih in kulturnih vprašanjih. Lože so se hitro širile po vsej Evropi in tudi po obeh ameriških kontinentih. Hitremu širjenju masonskih lož so botrovala različne ugodne okoliščine. Ljudje so bili naveličani in utrujeni neprestanih verskih sporov, ki so se pogosto izrodili celo v verske vojne. Protestantizem je z velikim uspehom vršil cerkveno avtoriteto. Nezadovoljstvo ljudi z obstoječim družbenim redom (oz. neredom) je bilo vedno močnejše in širše. Cerkev je doživljala eno največjih kriz svoje zgodovine in sicer v glavi in udih. Ljudje so si želeli večje izobrazbe, mnogi so začeli zavračati vero v krščanske skrivnosti.

V to kulturno vrvenje in vrzel je vstopila masonerija. Govorila je tako, kot je bilo ljudem všeč. Človek in ne Bog je središče vesoljstva, znanost in ne vera bo rešila velike človeške probleme, človek ne sme priznati nad seboj nobene avtoritete, ne božje ne človeške, njegov lastni razum naj bo edina in zato tudi najvišja avtoriteta. O kakšnem božjem razodetju človeštvu ni govora,

saj tudi ni potrebno, kajti razum sam bo polagoma odkril vse skrivnosti človeka in narave. Kdor išče razlage za dogajanje v svetu izven človeka in nad njim, ta človeka slepi. Da neko višje in nadzemske bitje biva, tega masonerija sicer ne zanika, ne priznava pa, da bi to bitje posegalo v dogajanje na svetu. Božje previdnosti, ki bi vodila človeštvo, torej ni, je le izmišljotina in prevara. Zgodovino vodimo ljudje sami. Masonerija prizna, da je stvarstvo, predvsem pa še človek, velika skrivnost, a to skrivnost človek polagoma odkriva. Človeka naj navdaja hvaležna zavest, da mu je narava dobrohotno naklonjena, kajti ko bi to ne bilo res, bi se vesoljstvo že zdavnaj moralo spremeniti v absolutni kaos.

Za masonerijo se Bog torej ne vmešava v dogajanje tega sveta. Če se torej on ne zanima za nas, zakaj naj bi se mi zanj? Zato nima nobenega smisla in pomena ne naša molitev ne naše bogoslužje. Še manj je res, da bi Bog posebej posegel v človeško zgodovino s tem, da bi poslal svojega lastnega Sina na svet za naše odrešenje. Vse to so bajke in izmišljotina. Sveto pismo je zatorej kvečjemu vsota lepih in vzpodbudnih zgodb. Celotni nadnaravni svet, na katerem sloni krščanstvo, je le prazno govorjenje. Da v masoneriji ni mesta ne za Cerkev, ne za zakramente, ne za odrešenje, ne za milost, je jasno. Dogme in cerkvena avtoriteta so velika prevara. Zato se ni čuditi, da se je masonerija od vsega početka krčevito in z vsemi sredstvi borila proti „praznoverju“, pod čemer misli na vero, Cerkev in vse, kar je Kristus dal Cerkvi za zveličanje ljudi. Masonerija ima sama sebe za

predstavnico razuma, Cerkev pa za predstavnico praznoverja in slepe vere. V najboljšem primeru je Cerkev neka brezkoristna, v najslabšem pa skrajno škodljiva in človeku nevarna ustanova. Zato je masonerija od vsega početka napovedala Cerkvi neizprosni boj, ki je bil pogosto odkrit, še večkrat pa zahrbtnen in zakulisen, a zato nič manj krut, le da še bolj nevaren.

Angleška in francoska masonerija

Vendar moramo, kar zadeva odnos do religije in v neki meri tudi do Cerkve, ločiti dvojno masonerijo. Spoznali smo že angleško, ustanovljeno leta 1717 v Londonu. Dvanajst let pozneje pa se je od angleške odcepila francoska masonerija, ki je posebej znana pod imenom Veliki francoski Orient. Ta je bila od vsega početka do krščanstva in Cerkve neprimerno bolj strupeno razpoložena kot pa angleška. Francoska je izbrinila iz svojega „obrednika“ vsako imenovanje Boga, medtem ko je angleška ohranila vsaj neki videz naravne vere in spoštovanja religioznih vrednot. Francoska masonerija, v katero spada tudi večina južnoameriških lož (torej tudi argentinska), je bila in je še bolj brezbožna, racionalistična in odkrito bojno razpoložena proti Cerkvi. Angleška je neprimerno številnejša od francoske. Angleška še danes zahteva od svojih članov vero v tri velike dogme masonske veroizpovedi: vero v Boga, velikanskega svetovnega arhitekta (ki pa o njem vsakdo lahko misli, kar hoče), vero v nesmrtnost duše in torej tudi neko posmrtno življenje in končno vero v Sveto pismo, čeprav ga vsakdo lahko razlaga po svoje. Francoska loža pa nasprotno zahteva od svojih članov le, da so „pošteni in lojalni“, v vsem drugem pa vsak lahko misli in ravna, kakor pač hoče.

Masonska tajnost

Eden od razlogov, zakaj Cerkev vedno znova obsoja masonerijo, je njena tajnost in skrivnost. Masonerija je zavita v tajnost. Tajno je njeno članstvo (zlasti v višjih stopnjah), tajno skoro vse njeno delovanje, zlasti tisto, s kate-

Z dekliških duhovnih vaj
v San Miguelu:
Pri križevem potu na prostem.

Sodobno nasilje

PAVLINA DOBOVŠKOVA

Ne mine dan, da javna občila ne bi poročala o kakšnem nasilnem dejanju. Otroci napadajo in trpinčijo sovrstnike, včasih na tako surov način, da se upravičeno vprašujemo, če je mladostnik sploh zmožen takšne silovitosti. Odrasli se pobijajo med seboj in svojo premoč velikokrat izvajajo v vseh oblikah tudi nad otroki. Vlomi in ropi ter kraje tuje lastnine so na dnevnem redu, tako v bogatih kakor revnih predelih mest in naselij.

Politično nasilje ali nasilje v vojni se je dogajalo v vseh dobah človekovega bivanja na zemlji. Če prebiramo zgodovino pred sto ali tisočletji, nas pretresejo grozodejstva, katerih je zmožen človek, če se prepusti sli po uničevanju in ubijanju. Prelevi se v brezčutno zver, ki svoje nizkotne nagone poteši nad sočlovekom.

V naši mladosti smo bili mi priče zločinskim dejanjem, katere je bil zmožen hladnokrvno izvršiti Slovenec nad bratom Slovincem. Dogodki v državljanski vojni v Sloveniji so nas ranili na najbolj rahločutnem delu naše biti — na ljubezni do sočloveka. V petdesetletnem popotovanju po svetu se nam te rane niso mogle zaceliti in se sporadično odpirajo in sveže zabolijo.

Izgleda, da se je nasilje v zadnjem času posplošilo in se polastilo celó najmlajših. V otroških vrtcih in ljudskih šolah se otroci hitreje stepejo, kakor so se včasih. A tudi bolj surovo se udarjajo, kakor so se preje. Mladenci in celo dekleta kar na cesti „poravnajo svoje račune“. Poslužujejo se krepkih, ogabnih besed in celo orožja. Nič po-

sebnega ni, če kateri izmed njih obleži na cesti ali v jarku. Kje so vzroki takšnemu dogajanju? Dosti jih je in med njimi je prav gotovo tudi delovanje javnih občil.

Sveti oče je v poslanici ob 28. svetovnem dnevu sredstev družbenega obveščanja med drugim napisal: „Televizija je v zadnjih desetletjih povzročila pravi preobrat v obveščanju in ima daljnosežen vpliv na družinsko življenje...“

Občila, predvsem televizija, so sedaj postala stalni „gost“ naših domov. S podajanjem novic pa prisostvujočim lahko koristi ali škoduje. Lahko jih bogati ali pa na nje slabo vpliva. Grobo nasilje, ki prevladuje v mnogih oddajah, je za malčke pravi strup, saj otroci še ne znajo ločiti med realnostjo in izmišljenostjo. Kar vidi jo v filmih, prenesejo v svoje igre. Svet se jim zdi poln nevarnosti in zaprek. Zato mislijo, da morajo uporabiti silo, če se jim hočejo izogniti. Na žalost mnogi starši čestokrat pozabijo, da ni potrebno ničesar drugega, kakor samo pritisniti na gumb pri aparatu, in že obvarujejo otroke pred izmišljenimi grozodejstvi.

V prejšnjih letih so nam starši s svojim načinom življenja dajali lep zgled za našo versko in moralno zgradnjo. Nevsiljivo so nam privzgojili spoštovanje do sočloveka, predvsem pa priznavanje avtoritete. Poleg tega so nas že od zibelke obdajali s prisrčnostjo in ljubeznijo. Naučili smo se, da se ne smemo pretepati, da moramo spoštovati tujo lastnino in se izogibati

moje drobovje upepelijo.“ Prisega masonov ni le prazna formula. Zgodovina ve za vse polno primerov, kako je masonska „pravičnost“ strahotno kaznovala kršitelja tajnosti. Že Pij XI. se je glede masonske tajnosti spraševal: „Čemu tiste tajne seje in tista stroga prisega, ki se zahteva od članov masonerije, s katero se morajo obvezati, da ne bodo nikdar odkrili ničesar, kar se tiče njihovih sekt? In od kod tista silna potreba po kaznovanju članov, ki bi bili nezvesti svoji prisegi?“

(Konec prihodnjič)

„grdih“ besed. Kmalu smo znali ločiti dobro od slabega. Otrok, ki raste v družini, kjer sta tepež in preklinjanje na dnevnem redu, se navzame teh navad. Tudi način sedanjega življenja je drugačen, kakor je bil prejšnji. Ker so mnoge matere zaposlene izven doma, so preobremenjene. Utrujene so in čestokrat prepuščajo vzgojo svojih otrok drugim, ker nimajo potrpljenja, ki je tako potrebno pri vzgajanju in za sožitje v družini sploh. Otrok, ki pa je pogosto fizično kaznovan, prav težko zraste v umirjeno osebnost. Surovost, prepir in spori med staršema slabo vplivajo na njegov razvoj. Pedagogi ugotavljajo, da v t. i. „prvem svetu“ že vsak tretji otrok kaže znake napadalnosti in ima težave, da se mirno vključi v družbo.

Vzgojitelji obžalujejo, da mnogi otroci v lastnih družinah že ne dobivajo potrebne moralne vzgoje. V marsikateri šolski ustanovi ne poučujejo verouka in nadomestni pouk etike ne zadošča, da bi izpolnil praznino, ki nastane zaradi pomanjkljive vzgoje staršev. Mnogi otroci ne znajo ceniti etičnih in moralnih vrednot, ki so podlaga za dobro sožitje. Ne poznajo jih, saj jim starši niso vcepili korenin razsodnosti.

Seveda niso vedno starši krivi, da so otroci nasilni. Tudi sinovi in hčere skrbnih roditeljev lahko pridejo pod slabe vplive prijateljev ali skupin, s katerimi se družijo. Nevarne so tudi moderne popevke, ki imajo agresivno besedilo, slikanice in revije sporne vsebine, predvsem pa filmi in nadaljevanke, polne napadov, vlomov in smrti. Zato je tako pomembno, da vsi, ki so odgovorni za javna občila, spremljajo z občutljivostjo otrokove odmeve in reakcije na nezdravi, namišljeni svet, ki se mladini vsiljuje.

Toda tudi državna zakonodaja ne sme biti pod vplivom zgolj politične presoje sodobnega kapitalističnega, materialističnega pojmovanja življenjskih vrednot. Dr. Rode piše, da je zahodni postmoderni kapitalistični civilizaciji „ideal zgraditi družbo na vrednotah, ki imajo svoj izvor v krščanstvu, toda brez Kristusa in Cerkev“. Sveti oče pa v govorih in poslanicah nenehno opominja, kako važno je življenje v družini, na kateri sloni bodočnost človeštva, saj je „družina — občestvo ali skupnost oseb, vzor, po katerem naj bi se zgledovale in oblikovale druge človeške skupnosti.

rim masonerija rovari proti obstoječemu političnemu redu, proti Cerkvi in njenim ustanovam in še in še. Kdor dela dobro, nima kaj skrivati, kdor pa svoje delovanje skriva, pade nanj sum, da je to delovanje slabo. Vsak mason se mora na slovesen način obvezati k molku in tajnosti o vsem, kar se godi v njegovi loži. Za zgled naj navedem prisego „masona mojstra“ (tretja od tridesetih stopenj, ki jih pozna masonerija), ki mora takole priseči: „Nikoli ne bom povedal ničesar o masoneriji in sicer pod kaznijo, da moje telo razkosajo in

MISLI

k nedeljskim mašnim berilom v oktobru in novembru

CIRIL SORČ

27. navadna nedelja - rožnovenska 2. oktobra

Molitev rožnega venca ima po izročilu katoliške Cerkve pomembno mesto v kristjanovem življenju. V tej molitvi s pomočjo preprostega obrazca premišljujemo celotno delo odrešenja, ki ga je izvršil Jezus, od oznanjenja do Marijinega poveljanja. V bogoslužju se posebej spominjamo rožnovenske Matere božje v spomin na krščansko zmago nad Turki pri Lepantu 7. oktobra 1571, ko je krščanski svet bolj z molitvijo kakor z orožjem premagal grozečo nevarnost islama. Ves mesec oktober pa praznujemo kot mesec rožnega venca.

Bog je ustvaril moža in ženo, da postaneta eno

Berilo iz Prve Mojzesove knjige (1 Mz 2, 18-24)

Globoki smisel nazorne in preproste pripovedi o stvarjenju žene je naslednji: mož in žena sta že od vsega začetka eno, naravnana drug na drugega. Nobeno drugo živo bitje ni „primerno“ in ne more potešiti moške „osamelosti“; šele

žena, ki je možu enaka, odgovarja njegovemu hrepenenju in nje se bo oklenil, da „bosta eno telo“. Mož gospoduje nad vsemi živimi bitji, v ženi pa prepoznava samega sebe, saj je, „meso iz njegovega mesa“. Zato jo bo ljubil kakor samega sebe.

Jezus ima našo človeško naravo Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 2, 9-11)

Jezus se je „poročil“, postal eno s celotnim človeštvom. To se je zgodilo tako, da je privzel našo človeško naravo, še posebej pa tako, da je ljudem s trpljenjem zaslužil odrešenje ter postal „začetnik njih zveličanja“. Ker je on božji Sin in so odrešeni sinovi v Sinu, „ga ni sram, da jih imenuje brate“, saj so privzeti v božjo družino.

Kar je Bog združil, naj človek ne loči

Iz svetega evangelija po Marku (Mr 10, 2-12)

Koliko sprememb je doživel zakon od stvarjenja do danes (mnogoženstvo, svobodni zakon,časni zakon)! Tako da je moral celo božji služabnik Mojzes „popustiti“ človeški trdosrčnosti. Ni čudno, da je Jezusove sodobnike zanimalo

njegovo stališče do tega vprašanja. Mnogi so si namreč že takrat (in danes prav tako) prav pri tem vprašanju nabirali „volilne točke“ in priljubljenost. Jezusu pa ni do tega, da bi se zavzemal za trše ali milejše stališče do tega vprašanja ali da bo celo postavljaval neko novo zapoved. On se zavzema za tisto zapoved, ki je zapisana v srcu človeka že od začetka. Zapoved: „Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči“ ni človeška ali nekaj kasneje dodanega, ampak je božja in prvobitna, zato tudi edina, ki se človeku resnično „prilega“.

28. navadna nedelja - papeška 9. oktobra

Modrost moramo ceniti nad vse Berilo iz Knjige modrosti (Mdr 7, 7-11)

Salomon je prosil Boga za razumnost in jo je prejel. Zato, ker jo je cenil nad vse zemeljsko bogastvo in tuzemske vrednote, mu je bilo to bogato navrženo. Toda iz njegovega življenja vemo, da mu vse to bogastvo ni bilo samo v nagrado, ampak tudi v preizkušnjo, katere ni najbolje preстал. Tako se tudi v zgodovini človeštva in v življenju posameznika vedno izkaže, da je modrost pot do bogastva, da pa je bogastvo ovira na poti k pravi modrosti in resna preizkušnja za ohranitev le-te.

„Naš dom“, San Justo,
17. septembra 1994.
Moški Mladinski zbor
pod vodstvom dirigentke prof.
Andrejke Selan Vomberger.

Potrebno si je zapomniti Jezusov zgled, ki izpričuje, da nadvse bogati Bog nima drugega bogastva kot svojo ljubezen, v moči katere je za nas postal ubog.

Bog pozna celo naše misli

Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 4,12-13)

Neizčrpen zaklad življenjske modrosti je božja beseda. V njeni luči bomo spoznali, kaj nam je resnično v blagoslov in kaj v prekletstvo. Smemo jo primerjati rentgenskim žarkom, ki prodrejo v našo notranjost in odkrijejo naše resnično notranje stanje, katero mogoče skrivamo pred seboj in pred drugimi. Prav je, da se vprašamo, kaj bi odkrila v nas. Božja beseda pa ne samo da odkriva naše bolezni, ampak podaja tudi „terapijo“. Res pa je ta terapija večkrat neprijetna, še posebej tista, ki jo bomo slišali v današnjem evangeliju.

Če Jezus kliče, se moramo vsemu odreči

Iz svetega **evangelija** po Marku (Mr 10, 17-27)

Da trditve o nevarnosti bogastva iz uvoda v prvo berilo drži, moremo spoznati tudi iz evangelija. Bogastvo nam daje zelo omejen prostor gibanja (včasih si domišljamo, da nam omogoča uresničevati življenjske in verske dolžnosti; urejeno življenje, dobrotelost). To je le navidezno, kajti ko gre za vse, kar Kristus zahteva od svojih učencev, pa se izkaže za veliko oviro. Bogat v Bogu more postati samo tisti, ki se osvobodi vezi zemeljskega bogastva in postane ubog, notranje nenavezan na tuzemske stvari. Za ta uvod, za takšno daljnoročno odločitev, pa je potrebna resnična božja modrost.

29. navadna navačna nedelja 16. oktobra

Le daritev življenja more prinesiti odrešenje

Berilo iz knjige preroka Izaija (Iz 53, 10-11)

Trpljenje in smrt pravičnega božjega služabnika ima globoke posledice: za druge rešitev in opravičenje, zanj pa izpolnitev življenja. Kristjani prepoznamo v tem božjem služabniku Jezusa Kristusa. Ker je vzel nase grehe vsega sveta in dal svoje življenje za mnoge, je tudi zaslužil odrešenje vsem in njega je Bog posadil na svojo desnico. Trpljenje za druge, ki ga pridružimo Kristusovemu trpljenju, ima tudi podobne posledice.

Z zaupanjem se bližamo Kristusu, ki nas je odrešil

Berilo iz pisma Hebrejcem (Heb 4, 14-16)

Človekov Odrešenik vé, kaj je v človeku, pa ne iz nekega pripovedovanja, ampak iz izkustva, saj je bil „enako skušan v vsem, razen v grehu“. Ta „razen“ pa ni razlog za manjše poznanje človeka in slabše življenje v njegovo usodo, ampak je pogoj za njegov odrešenijski poseg in učinkovitost njegove pravne daritve. Ta božji in tako človeški Véliki duhovnik nam resnično vliva zaupanje. Nič mu ni tako tujega, da bi ne mogel razumeti, in nič tako težkega, da bi ne mogel uresničiti.

Božji sin je postal človek, da bi dal svoje življenje za nas

Iz svetega **evangelija** po Marku (Mr 10, 35-45)

„Kdor hoče biti med vami prvi, naj bo vsem služabnik“ (v. 44). Najbolj vzvišeno duhovniško dejanje je darovanje svojega

življenja za druge. V tem nam je neprekosljivi zgled naš Véliki duhovnik Jezus Kristus, ki je bil prvi v služanju in je „dal svoje življenje v odkupnino za mnoge“. Torej ne moremo biti njegovi učenci, če nismo tudi njegovi posnemovalci. Zato je način, kako sta Jakob in Janez skušala doseči visok položaj v Jezusovem kraljestvu, zgrešen. Toda: ali ni v nas vseh želja, da bi se izognili temu služanju, ko se potegujemo za prva mesta?! Vendar v službi Služabnika ne bomo napredovali drugače kot s služanjem!

30. navadna nedelja 23. oktobra

Bog udarjene rešuje iz sužnosti

Berilo iz knjige preroka Jeremija (Jer 31, 7-9)

Bog po očetovsko reši svoje ljudstvo suženjstva in ga zopet zbere. Pri njem zmaga očetovsko srce, ki ne preizkuša preko mere. Jeremijeve besede so kot balzam za preizkušano božje ljudstvo stare zaveze, pa tudi za nas, ko se oddaljimo od Boga. Saj je to Bog, ki ga kličemo: „Oče naš“.

Kristus je naš veliki duhovnik

Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 5, 1-6)

Vsak véliki duhovnik, ki ga Bog izbere izmed ljudi za službo sprave, je potreben očiščenja, saj je tudi on „obdan s slabostjo“. Tudi edini pravi véliki duhovnik Jezus Kristus si ni sam privzel te duhovniške časti, ampak jo je prejel od Očeta. Vendar njemu ni potrebno zase darovati daritve za grehe, saj je edini brez greha. Prav zato je s svojo čisto daritvijo na križu odrešil vse in tako postal duhovnik in dar obenem.

Slepi prosí Jezusa, da bi spregledal

Iz svetega **evangelija** po Marku (Mr 10, 46-52)

Jezusovo ozdravljenje slepega človeka pred Jeriho je veliko več kot zgolj fizični čudež. Ta je bil samo povod, da je ozdravljeni spregledal in videl v njem, ki ga je ozdravil, Luč sveta in se podal za njim. Jezus zelo redkim vrne luč telesnih oči, vsakemu pa, ki ga goreče prosí, vrne notranjo luč, ki mu omogoči, da najde pravo pot in se na njej ne spotakne ali celo zaide.

Mladinski pevski zbor
Slomškovega doma
pod vodstvom
Ivana Vombergarja
na obletnici Doma.

31. navadna nedelja 30. oktobra

Ljubimo Gospoda z vsem srcem
Berilo iz Pete Mojzesove knjige (5 Mz 6, 2-6)

Mojzes daje izvoljenemu ljudstvu najvišjo zapoved od Jahveta — edinega pravega Boga. To in še mnogo več, kar poganska ljudstva pričakujejo od velikega števila božanstva, more Jahve sam uresničiti. Zato naj ne bo človekovo srce razdeljeno, ampak popolnoma predano edinemu pravemu Bogu. Ta popolna predanost Bogu je vir vsakršnega blagoslova in sreče ter pogoj za razumevanje in izpolnjevanje vseh drugih božjih zapovedi. Zato se ne sme nikoli umakniti s prvega mesta v človekovem srcu.

Jezus ima neminljivo duhovstvo, ker ostane vekomaj
Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 7, 23-28)

Drugo berilo nadaljuje témo prejšnje nedelje o velikem duhovniku nove zaveze Jezusu Kristusu, ki se neskončno razlikuje od starozaveznih duhovnikov. On ne daruje več živali za svoje grehe in grehe ljudstva, kakor so to delali starozavezni duhovniki. On, ki je „svet, nedolžen, neomadeževan“, popolnoma daruje samega sebe v brezmadežno žrtev, ki je bila potrebna za naše resnično opravičenje. Prav zaradi te popolne daritve, ki je bila izvršena na oltarju križi in ima večno veljavo, ima Jezus „neminljivo duhovstvo“ in njegova daritev neskončen učinek, saj vse evharistične daritve nove zaveze ne bodo „izčrpale“ njenega zaklada.

Zapoved ljubezni do bližnjega je enaka ljubezni do Boga

Berilo iz svetega evangelija po Marku (Mr 12, 28b-34)

Pismouk, ki je spraševal Jezusa o prvi zapovedi, jo je do potankosti poznal, saj je celo vedel, da je ljubezen do Boga in bližnjega „več kakor vse žgalne in druge daritve“. Zato pa je zaslužil tudi laskavo priznanje, da ni daleč od božjega kraljestva (takega priznanja bi bili tudi mi veseli). Zapoved je torej ista kot v stari zavezi. Jezus postavlja le (!) novo merilo — samega sebe — za izpolnjevanje te zapovedi.

Vsi sveti
1. november

Svetih je nad vsako število
Berilo iz knjige Razodetja (Raz 7, 2-4, 9-14)

Zveličanje je ponujeno vsem in mnogi so ga v resnici deležni. Mi trdno upamo, da so v tej množici „ki je nihče ne bi bil mogel prešteti“ (v. 9a), tudi naši dragi,

Večerna

Vinko Rode

*Ugaša dan, beži v zaton;
neznan nemir, kot sence dvom
polzi v moj hram.*

*Vesoljni hip, čisto zlato!
Večerni dih se preliva
v rdeče slovo.*

*Neslišno donijo fanfare
prek daljnih planjav;
zvonjenje se zliva
v žarko nebo.*

*Dan ugaša,
duh se uglašja
v milo struno
hrepenenja.*

*Dušo žeja po luči,
ki ne mine;
po večernem zvonu
iz daljne line.*

ter da je tu tudi „prostor“ za nas. Vendar vstop ni sam po sebi umeven: Bog mora prepoznati na nas svoj pečat in potrebno je, da se očistimo v Jagnjetovi krvi, da prejemamo sadove Kristusovega odrešenja ter iz njih živimo.

Sveti gledajo Boga, kakršen je

Berilo iz Prvega pisma apostola Janeza (1 Jn 3, 1-3)

Zveličanje ni nekaj, kar bi se začelo šele v daljni prihodnosti, ampak je že sedaj navzoče v tistih, ki pripadajo Bogu. Zato tisti, ki ne poznajo Boga, tudi ne morejo razumeti „božjih otrok“, ker pač ne poznajo ozadja, ki je božja ljubezen. Božja podoba, ki jo nosimo v sebi, pa ni nekaj dokončnega, ampak stvarnost, ki jo moramo stalno gojiti. Le tako bomo mogli nekoč gledati Boga takšnega, kakršen je.

Veliko je plačilo v nebesih

Berilo iz svetega evangelija po Mateju (Mt 5, 1-12a)

Trajnega in brezmejnega veselja bodo deležni ubogi, žalostni, krotki, preganjani, čisti, delavci za mir. Zato ni čudno, da tisti, ki se v tem seznamu ne prepoznajo ali se nočejo prepoznati, oporekajo Jezusovim besedam ali jih imajo za „pomirjevalno sredstvo“ za ponižane in razžaljene. Toda resnica je, da samo tisti, ki se v blagih prepoznajo in po njih živijo, ustvarjajo nove, boljše razmere, saj ne pričakujejo plačila od ljudi, ampak od Boga.

32. navadna nedelja - zahvalna 6. novembra

Vdova poskrbi za hrano Eliju
Berilo iz Prve knjige kraljev (1 Kr 17, 10-16)

Prerok Elija zahteva v času lakote od vdove (stan, ki je najbolj socialno ogrožen), da postreže najprej njemu in šele nato poskrbi zase in za svojega sina. Toda, ko je darovala tisto malo, kar je zadostovalo le za „dostojno“ smrt, je po božji obljubi in po Elijevem čudežu prejela dovolj za dostojno življenje. Bog ne gleda na to, koliko imamo (saj smo vsi pred njim berači), ampak s kakšno pripravljenostjo mu od te malenkosti darujemo. Ta daritev pa se pri Bogu bogato obrestuje, saj se Bog ne pusti prekositi v velikodušnosti.

Kristus se je enkrat daroval in vse odrešil

Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 9, 24-28)

Kristus, ki je od dopolnitvi časov enkrat za vselej nastopil kot duhovnik in dar obenem, nas očiščuje s svojo krvjo grehov ter nam tudi omogoča, da se dajemo v živo, sveto in Bogu prijetno daritev (prim. Ri 12, 1). To je naše življenjsko bogoslužje, katerega izvršujemo v pričakovanju drugega Kristusovega prihoda.

Uboga vdova je dala več ko vsi

Berilo iz svetega evangelija po Marku (Mr 12, 38-44 ali 41-44)

Vdova v evangeliju prekosi velikodušnost starozavezne žene (1. berilo). Ona daruje Bogu vse, prostovoljno in na skrivnem (samo Jezus je opazil njeno dejanje). Zato jo tudi Jezus postavlja za zgled vsem, posebej še tistim, ki dajejo od svojega bogastva (največkrat krivično pridobljenega) in vsem na oči, tako da svojo dobrotelost dobro „vnovčijo“ pri ljudeh (ne pa pri Bogu). Edino Bog zna ceniti resnično vrednost naših darov in to je dovolj za tiste, ki imajo čiste namene.

33. navadna nedelja 13. novembra

Bog bo rešil svoje ob koncu

Berilo iz Knjige preroka Danijela (Dan 12, 1-3)

Danijel je bil prvi nam znani starozavezni pisatelj, ki se bolj obširno ukvarja z vprašanjem sodbe in vstajenja od mrtvih, ter je zgled za mnoge kasnejše pisatelje. Za Danijela bosta „tisti čas“ značilni dve stvari: huda stiska in hkrati rešenje božjega ljudstva. In še ena odločitev bo padla: za večno življenje ali za večno smrt. Pisatelj ni časnikar, ki bi kot očividec poročal s kraja dogodka, ampak

prerok, ki kot daljnovidec opozarja na večnostne posledice človekovih odločitev.

Kristus nas je očistil z eno daritvijo

Berilo iz Pisma Hebrejcem (Heb 10, 11-14. 18)

Prihodnost kristjanu ne vliva strahu, ampak se ji bliža poln upanja, saj je to prihodnost, ki jo je odprl véliki duhovnik Jezus Kristus s svojo enkratno daritvijo in odslej čaka, ne samo dokončnega uničenja njegovih sovražnikov, ampak tudi tiste, ki jih je z eno daritvijo za vedno storil popolne, dojemljive za dobroto. S Kristusovo daritvijo nam je torej podarjeno pristno krščansko upanje, nikakor pa ne že dokončno zagotovilo, ki bi na zemlji potujočega človeka zazibalo v brezskrbno lenobnost.

Ob sodbi bo Kristus zbral vse svoje zveste

Iz svetega evangelija po Marku (Mr 13, 24-32)

Marko je že eden tistih, ki so se „učili“ pri Danijelu in v njegovem jeziku opisovali konec sveta in sodbo. Na enem mestu zbere različne vidike, katerih povezave ne moremo doumeti. Poslednji časi bodo predstavljali stisko, ki je opisana kot katastrofa kozmičnih razsežnosti. Glavni sporočilo pa bi lahko povzeli v naslednji stavek: Naj bo „tisti čas“ kmalu ali pa v

daljni prihodnosti, pomembno je, da nas najde pripravljene, za kar je pomembno tudi prepoznavanje časov, česar se moramo učiti od smokvinega drevesa. Edina trdna točka na tem svetu je Jezusova beseda, in kdor se je drži, bo za ta „dan X“ pripravljen.

Jezus Kristus -kralj vesoljstva-zadnja navadna nedelja 20. novembra

Kristusovo kraljevanje je neuničljivo

Berilo iz knjige preroka Danijela (Dan 7, 13-14)

Kakšen je ta kralj, katerega praznik danes obhajamo in kakšno je njegovo kraljestvo? Sporočilo prvega berila je tole: Vsi kralji in vsa kraljestva bodo propadli, pa naj se zdijo še tako mogočni in neuničljivi. Resnično neminljiva oblast, čast in kraljestvo je obljubljena Sinu človekovemu, katerega „vidi“ Danijel v prihodnosti.

Napravil nas je za kraljestvo in za duhovnike

Berilo iz knjige Razodetja (Raz 1, 5-8)

Tistega, katerega „gleda“ Danijel v prihodnosti, prepozna Janez v Jezusu Kristusu. Zato more že bolj natančno (čeprav še vedno v „šifrah“) opisati nje-

gove kraljevske lastnosti (atribute): njegovo kraljevsko znamenje so rane in njegov prestol je križ. Ta žrtvovani kralj je „vladar nad kralji zemlje“, je prvi in poslednji (kar hočeta izraziti prva in zadnja črka grške abecede alfa in omega) vsega stvarstva, celotne zgodovine in vsakega posameznika. Temu ljubečemu kralju, ki je tudi nas povabil v svoje kraljestvo, da z njim kraljujemo, gre edina, najvišja in večna slava.

Kristus spričuje, da je res kralj

Iz svetega evangelija po Janezu (Jn 18, 33b-37)

Kristus šele v trpljenju prizna, da je kralj. Prej je zavračal ta naziv, ker je vedel, da ga bodo ljudje narobe razumeli in razlagali. Sedaj, na poti h križu, more in mora razodeti svoje bistvo: da je začetek in cilj vsega stvarstva (kakor pove knjiga Razodetja); in svoje poslanstvo: da spriča resnico. In kaj je resnica? Resnica je Očetova ljubezen do sveta, katero izpričuje Sin s svojim življenjem, smrtjo in vstajenjem. Križ pa je jasen dokaz za to resnico. Zato kristjan nikoli ne ločuje Kristusa Kralja od križa, saj je ta križ njegovo nedvoumno razpoznavno znamenje vladarstva. Le tako se bomo izognili vsem nesporazumom in napačnim pojmovanjem o Kristusovem kraljestvu.

1. adventna nedelja 27. novembra

Iz Davidovega rodu pride Odrešenik

Berilo iz knjige preroka Jeremija (Jer 33, 14-16)

Leta 588 pred Kristusom je Izrael doživil svojo narodno stisko. Po deželi je divjala babilonska vojska. Jeruzalem je bil obkoljen, mnoga druga mesta pa so bila porušena. Ljudje so bili ob ves pridelek, brez hrane in vode. Povsod strah, lakota, krivica, trpljenje in obupanost. V tem, na zunaj brezupnem položaju, prerok Jeremija opogumlja in vabi k zaupanju v Boga. Bog obljublja rešitev. Vreden je zaupanja, saj je zvesti Bog, ki gotovo izpolni svoje obljube. Tudi sami v svojih stiskah hrepenimo po rešitvi. Smo ob razočaranjih nad praznimi obljubami ljudi še sposobni božje obljube slišati in jim zaupati?

Utrjeni za Kristusovo prihod

Berilo iz prvega pisma apostola Pavla Tesaloničanom (1 Tes 3, 12-13; 4, 1-2)

V veroizpovedi vsako nedeljo ponavljamo: „in bo (Jezus) spet prišel v slavo...“ Prvi kristjani so iz tega pričakovanja živeli. Njihovo pričakovanje ni bilo samo čakanje. Pomenilo je hrepenenje in pripravo, saj so vedeli, da se bodo iz oči v oči srečali s svojim odrešenikom Jezusom.

13. avgusta 1994 je bila krščena v cerkvi Sv. Duha za Bežigradom (Ljubljana) MARJANCA PAVLINKA KOČMUR, hči lic. Boštjana in prof. Pavlinke roj. Korošec.

MISIJONSKA NEDELJA

Misijonsko nedeljo bomo letos praznovali v nedeljo 23. oktobra. Slovenci iz Velikega Buenos Airesa pa bomo imeli misijonsko prireditev v soboto 15. oktobra zvečer v Slovenski hiši. Živo so nam v spominu Jezusove besede: „Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev!“ Zato bo naša prva naloga na misijonsko nedeljo: ponižna molitev za nove misijonske poklice. Zlasti mladi naj prisluhnejo svoji notranjosti, če jih morda Gospod ne kliče na svojo žetev, če jih morda vabi na to delo kot duhovnika, redovnika ali redovnico ali kot laiškega misijonarja in misijonarko. Delo misijonarjev bomo podprli tudi s svojimi darovi.

Molitev za misijonarja

Gospod, ozri se
na svoje misijonarje:
duhovnike, redovnike in laike,
ki so vse zapustili,
da bi svetu oznanjevali
tvojo besedo in tvojo ljubezen...

Bodi jim krepka opora,
zavetje v puščavskem pesku,
senca v ekvatorski vročini,
pomoč v premagovanju ovir,
varnost pred padci.
Varuj jih v težkih trenutkih.

Usmerjaj njihove moči,
tolaži njihova srca,
ovenčaj njihovo delo
z duhovnimi uspehi.
Naj ne iščejo človeških uspehov
niti minljivih dobrin,
ampak se trudijo za tvojo zmago
in za blagor duš.

som. Tudi pomen našega adventa ostaja isti: ne samo čakanje, ampak pričakovanje. Sedaj je čas, da se obogatimo in obilno napolnimo z ljubeznijo med seboj in do vseh in da utrdimo svoja srca, da bodo brez graje. Ljubezen in svetost sta torej pot našega adventa.

Naše odrešenje je blizu

Iz svetega evangelija po Luku (Lk 21, 25-28. 34-36)

Jezus kot prerok napoveduje strašne stvari: znamenja na nebu, stisko in zmedo med narodi na zemlji in strah med ljudmi. Kot da govori o naših časih: širi se puščava, naravna bogastva se neizogib-

no praznijo, onesnaževanje vode, zraka in zemlje dobiva planetarne razsežnosti, nad nami visita meča jedrskega uničenja in iztrebljenja zaradi AIDSa; zmeda na mednarodnem področju je velika: stare meje ne držijo več, rušijo se celi sistemi. Jug ne more več prenašati izkoriščevalskega Severa... Stiska je velika. V takem položaju tudi nam veljajo besede: „Ozrite se kvišku in dvignite glave: vaše odrešenje se približuje!“ Toda potrebna sta dva pogoja: najprej navezanost na razkošje in dobrine tega sveta, hkrati pa tudi povezanost z Bogom. Zato: „Cujte in molite!“

VSI SVETI

1. november

Vvzhodni Cerkvi so že v 4. stoletju poznali vsakoletno praznovanje vseh svetih mučencev. Praznik so obhajali okrog velike noči, kar je pomenilo vključenost mučencev v velikonočno skrivnost Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja. Praznovanje vseh mučencev se je v začetku 7. stoletja preselilo tudi v Rim, kjer so 13. maja praznovali vse mučence in Marijo, Kraljico mučencev. Od 9. stoletja pa se praznik imenuje praznik vseh svetnikov in se obhaja 1. novembra. Letos se bomo s posebno prošnjo obrnili k Bogu za naše svetniške kandidate: za škofa Friderika Baraga, Antona Martina Slomška in Janeza Gnidovca, za patra Vendelina Vošnjaka, za mučenca Lojzeta Grozdeta in druge mučence revolucije, da bi bili prišteti med svetnike v nebesih, kjer se jim želimo pridružiti tudi mi.

SPOMIN VSEH RAJNIH

2. november

Spominjamo se naših pokojnih bratov in sester, a ne z žalostjo, kakršna nas navdaja ob misli na tiste, ki smo jih za vselej izgubili, ampak s trdnim upanjem, da je vsakdo, ki v življenju zaupa v Kristusa, poklican z njim v življenje. Danes premišljujemo o smrti in velikonočni luči, v luči Jezusove smrti in vstajenja, ki sta temelj našega upanja v vstajenje in večno življenje. Grobove nekaterih sorodnikov in prijateljev bomo zdomci lahko obiskali, grobove tistih, ki počivajo na pokopališčih in po breznih v domovini, pa le v duhu. Vse bomo s spoštovanjem in ljubeznijo priporočili božjemu usmiljenju. Spomin na naše rajne je za nas, ki živimo, hkrati opomin: življenje hitro mine in dobra dela moramo opravljati sedaj. Potem pride sodba in Bog postane za nas, glede na naše življenje, kazen ali nagrada.

*Šmarnice: spomin sladak
mojega detinstva. Bosi
trgali smo vsak dan v rosi
za oltarčke cvetni slak.*

*Kje si tiste vere vir?
Grebel bi te z golo roko.
Kaj si že tako globoko,
da ne najdem te nikjer?*

A. Gradnik

JEZUS KRISTUS, KRALJ VESOLJSTVA

Nedelja, 21. novembra

Nastanek praznika Kristusa Kralja bi mogli povezati s propadom treh kraljestev ob koncu prve svetovne vojne: Nemčije in Avstro-Ogrske. Svet je bil v razvalinah in je bil globoko v zlu tudi zaradi razpredajoče se boljševiske revolucije. Tudi zato je papež Pij XI. leta 1925 za vso latinsko Cerkev uvedel praznik Kristusa Kralja, čigar kraljestvo naj bi spet jasneje zažarelo kot kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru. Zadnji cerkveni zbor je praznik pomaknil na konec cerkvenega leta (prej je bil na nedeljo pred vsemi svetimi) in s tem osvetlil Kristusa kot Kralja časov in vekov, Kralja vesoljstva in večnosti. Tako je tudi praznik osvetljen z lučjo velike noči, posebej vnebohoda, ko je Kristus sédel na desno svojega Očeta in začel kraljevati. Ta praznik praznujemo v zavesti, da je Kristus naš Kralj in da ima njegovo kraljestvo prostor v naših srcih.

Cerkveni organist

EDO ŠKULJ

Kristjani so vsa stoletja obdajali mašo s samimi umetninami. Sakralni prostor je umetnina, kot je umetnina sakralna glasba. Že sama Božja beseda v Svetem pismu je vrhunsko umetniško delo. Vzgoja za umetnost, tudi glasbeno, je vzgoja za Boga, hkrati pa tudi vzgoja za počlovečenje oziroma pobožanstvenje človeka.

Vse to je postavljeno pred organista, ko seda za svoj instrument. Idealno gledano bi moral vsak organist biti svetnik ter nadarjen in izšolan glasbenik. Ob tem velikem cilju bi nam lahko kaj hitro upadel pogum. Toda kot verniki računamo tudi na Božjo dobroto. On ve, kako slabotni smo. Od nas pričakuje le, da se neprestano trudimo za popolnost in se stalno spreobračamo ter čim bolj posnemamo Kristusa, našega edinega vzornika in vodnika.

Pomembnost naloge, ki je pred organistom, zahteva od njega stalno poglabljanje strokovnega znanja in truda, da postaja duhovno bogatejši in zrelejši. Oblikovati iz sebe krščansko osebnost pa je naloga vsega življenja. Ne moremo pričakovati takoj velikih uspehov. Z Božjo pomočjo se moramo vsak dan

truditi za ta ideal. Skrbno se je treba uvajati v bogoslužnega duha. Ker s svojo glasbo organist posreduje vernikom vero v Boga in povezanost z njim, mora najprej z veliko skrbjo gojiti svojo lastno, osebno, globoko in živo vero. Delati to, kar ugaja Bogu. Živeti v stalnem prijateljstvu z Bogom je pogoj, da je vedno miren in vesel kljub vsem preizkušnjam. Tedaj postane tudi najmočnejša lokomotiva za duhovno vodstvo drugih.

Med duhovnikom in organistom ter zborom, med oltarjem in korom mora vladati čim popolnejša harmonija. S tem dobi glasba pravo mesto in poudarek ter oznanjevalno moč. Zato je potrebno veliko sodelovanja. Zlasti je pomembna priprava na večje praznike, da že iz glasbe zadiha praznično razpoloženje. Ta dejanja so prav svečeniška: poiskati lepo melodijo, pospremiti molitev brez besed do skrivnostnega Boga, voščiti vernikom za praznik, ko odhajajo iz cerkve na svoje domove, orgle pa še in še spremljajo poslednje dejanje cerkovnika, ko ugaša praznične luči.

NAMEN APOSTOLATA MOLITVE ZA OKTOBER

Splošni: Da bi skupnosti posvečenega življenja rastle v bratski povezanosti ter tako v Cerkvi in v svetu pričevale o ljubezni, ki povezuje Kristusove učence.

Misijski: Da bi škofovska sinoda o posvečenem življenju spodbudila redovne ustanove k poglobljenemu gledanju na apostolsko in misijsko delo.

Slovenski: Da bi profesorji in študentje na univerzah odgovorno iskali znanje in resnico.

ZA NOVEMBER

Splošni: Da bi se tisti, ki vodijo politiko, zavedali svoje odgovornosti za skupno dobro.

Misijski: Da bi bilo oznanjevanje evangelija med azijskimi narodi ugodno sprejeto in bi obrodilo bogate sadove.

Slovenski: Za vse zasvojeene z alkoholom, za tiste, ki zaradi njih trpijo, ter za tiste, ki se trudijo, da bi obojnimi pomagali.

ROŽNI VENEC

Emilijan Cevc

O, prelepa preprostost vere, kakšne velike darove nam podarjaš s svojimi beraškimi rokami in koliko zahtevaš od našega visokega razuma v zame-no zanje! Ti bi menda hotela, da bi vse zaželene zaklade sveta prodali za posvaljkano vrvco, ki so na njej nanizane lesene jagode in ki ni vredna prgišča orehov...

Da, vse to zahtevaš! Vsem zakladom sveta se moramo odreči, bleščeči razum moramo zapreti v železne skrinje ter ga z deveterimi ključi zakleniti — in tedaj nam bo podeljeno vse bogastvo siromaščine. Nenehno nam morajo biti roke združene v školjko prosečega prgišča, do poslednje poti jih mora vezati vrvca, ki so na njej nanizane jagode... Zakaj vsaka izmed teh jagod kipi v soku milosti. Ta sok je opojen kakor staro vino in sam Bog hoče, da utonemo v njem...

O, prelepa preprostost vere, veliko si nam podelila s tem starim družinskim molkom, ki visi na porjavelem žebelju na steni omare. Nanj so navezani najlepši spomini mojega življenja.

Črne kroglice so nanizane na močni pleteni vrvci. Tudi križ na vozlišču je lesen, le obroček, ki je nanj pritrjen, je iz kosti. O, ta križ! Ves je že obrabljen od prijemov in poljubov; komaj še razločim Kristusovo telo na njem. Pri križu se začenja in konča naša molitev. To je svetinja brez zlate skrinjice, skrita le v žlahtno pátinno stoletnih molitev. Mož ali žena, ki ga je prvi posvetil s svojo molitvijo, že zdavnaj počiva v Bogu, toda rožni venec nas še druží z njim. Kakor plezalci smo, ki so v gorski steni navezani na rešilno vrv in to vrv drži sama Mati božja v rokah. Vemo, da ne bomo padli, dokler se je bomo oklepali. Dragocenejša je od materinega poročnega prstana in urhanov, dragocenejša od sladkodiščnega rdečega albuma v omari...

Ne, brez molka bi ne bilo našega doma, kakor bi ne bilo družine brez očeta in matere.

To je prav tisti rožni venec, ki si ga otroci iz roda v rod obehajo okoli vratu in poljubljajo križec. Ko sem bil še tako majhen, da sem komaj segel na mizo, sem se z njim igral. Prerezal sem vrvco, raztresel kroglice po tleh ter jih kotalil po izbi. Potem sva jih s staro teto iskala pod mizo, pod omaro, pod posteljo, vsepovsod — in vsako sem moral poljubiti... To je tisti rožni venec, ki nam je polzel med prsti ob posteljah umirajočih ter spremljal njih duše pred božjo sodbo...

O, ve, lepe, obrabljene jagode! Očenaševе so velike kakor orehi, zdravamarije kakor češnje. Kadar zdrkne druga na drugo, je slišati kot bi z velike višine kanile kapljice vode na skalo. Tako okorno so izrezljane iz lesa, niti povsem okrogle niso; podobne so molitvam izmučenih ljudi. Nihče razen Boga ne ve, koliko zdravamarij je že zdrselo po tej jagodah v nebeški ribnik. Čez sto let so že stare, dvesto let morda, in vsakokrat, ko udari pri molitvi druga od drugo, potrkna na rajске duri: „Tik — poslušaj, dobri Bog, usmili se nas... Saj si se za nas učlovečil, za nas trpel, nam v pričevanje od mrtvih vstal...“

Vsaka jagoda je zaznamovana v nebeških urbarjih kot zrno, vrženo v zorano njivo, ki obrodi stoteren sad.

Spomin božičnih večerov:

Duh kadila in kaplje blagoslovljene vode, svetloba svečk pred jaslicami in napev božične pesmi. Tako lepo je moliti: „ki si Ga Devica rodila!“ Med vsemi rožnovenskimi skrivnostmi mi je ta najljubša! Ob njej vedno zagledam Devico Marijo, ki kleči ob jaslih, kjer leži sveto Dete, in angele, ki pojo glorio nad pastirskimi poljanami. Vselej mi je žal, kadar je je konec. — Sveti večer je nekaj tako lepega — in brez rožnega venca ni svetega večera! Očetov glas je tedaj pritajen, lahko se tresoč, in vsak sveti večer ima solze v očeh, da se lesketajo lučke v njih. Morda bom jaz nekoč prav tako jokal, če mi bo Bog podaril to milost! Kadar si hočem zamisliti očeta najlepšega, ga vidim, kako kleče in s solzami v očeh moli rožni venec pred jaslicami.

In večeri v postu:

Sonce zaide že navsezgodaj. Med dež se meša še sneg, kajti pomlad prihaja počasi. Čas Kristusovega trpljenja! Tedaj se blešči na sleherni jagodi rožnega venca kapljica Gospodove krvi, ki jo je na Oljski gori potil, ki jo je pod udarci bičev prelil, ki mu jo je trnova krona izstisnila, ki mu je na bridki križevi poti tekla iz ranjenih nog in ki se mu je iz rane v ljubečem srcu ulila po poslednjem kriku...

KRISTUS - KRALJ v socialnem življenju

VINKO BRUMEN

Kristus — Kralj! Kristus je naš Kralj, naš najvišji gospodar. Je naš Kralj kot stvarnik in tudi kot odrešenik. Saj nas je odrešil, pripeljal nas je iz suženjstva greha zopet v nekoč izgubljeno deželo božjega otroštva. Kot Kralj je zakonodajalec: dal nam je postave, po katerih naj se ravnamo. Kot Kralj bo tudi naš Sodnik, sodil nas bo, kako smo izpolnili Njegove postave, ter bo zvestobo poplačal, nezvestobo pa kaznoval.

Kristus je Kralj tudi našega socialnega življenja. „Tu ni razlik med posamezniki, rodbinami ali državnimi družbami, ker ljudje, zvezani v družbah, niso nič manj pod oblastjo Kristusovo kakor posamezniki. In je namreč izvir zasebne in splošne blaginje,“ je zapisal papež Pij XI. v okrožnici „Quas primas“, ko je vpeljal praznik Kristusa Kralja. Kralj posameznikov je Kristus in Kralj človeške skupnosti. Ne zadostuje torej, da mu nekje v skriti kamrici svojega srca prižigamo lučko in prisegamo zvestobo, obenem pa to tako skrivamo, da se v našem javnem življenju in nastopanju prav nič ne pozna, da smo Kristusovi. Kristus hoče takih ljudi, ki bodo tudi javno delo opravljali v Njegovem imenu in po Njegovi volji.

Kristusova načela, Njegovi nauki so postave Njegovega kraljestva. Tem načelom moramo priboriti veljavo v vsem našem življenju, tudi v javnem, socialnem. Ali dovolj mislimo, da smo

vsi bratje, ker smo sinovi istega Očeta, da smo si zato dolžni med seboj pomagati v duhu bratske ljubezni. Tukaj gotovo ni vse v redu, kadar naše sožitje ni urejeno po Kristusovih načelih. On je blagroval uboge v duhu in pomiloval bogatine, ki bodo težko prišli v nebeško kraljestvo, On nam je zatrdil, da smo Njemu storili, kar smo storili kateremu izmed svojih bratov, On nas je učil, naj prosimo Očeta, da nam vsem skupaj dá vsakdanji kruh, On nam odpušča najhujše žalitve, hoče pa, da tudi mi odpuščamo. Taka so Kristusova načela za naše sožitje.

Ali se morda bolj držimo Njegovih

naukov v vzgoji, na področju socialnega življenja, kjer smo po službi poklicani, da se ravnamo po Kristusovih načelih in jim pomagamo do veljave? Vprašajmo se, ali nismo tudi tukaj grešili! Ali smo se vedno zavedali, da je naša prva naloga voditi mlade zaupane nam duše k Bogu? Kolikokrat smo to svojo dolžnost zanemarili?

In kakšni smo v političnem življenju? Voditelji in vodeni tekmujejo, da bi državno življenje čimbolj odtujili Kristusu. Državnikom gre le za osebno oblast, le za moč. Po svojem razumu hočejo osrečevati narode in če vidijo, da jih njihove zamisli ne osrečujejo, jih prisilijo k namišljeni sreči. Če nam je laskalo, da smo po novih nazorih mi izvor vse oblasti, ne več Bog, in smo oblastnikom, ki smo si jih v skrajnem primeru ustvarjali po svoji podobi, v vsem tem ploskaje sledili, se nismo ravnali po Kristusovih postavah.

Vse hoče človek danes urediti po svoji pameti — in uspeh tega urejanja? Tega lahko vidimo zlasti danes, če se le malo ozremo po svetu. Le vsak zase hoče skrbeti, grabi, da bi ne imel kdo več ko on. Po lastnih načelih hočemo izoblikovati novega in boljšega človeka kakor bi bil podložnik Kristusa Kralja. V političnem življenju se nam je izmislil sam pojem oblasti in postal tiranija; kadar nočemo imeti oblastnikov po božji volji, ampak po naši, dobivamo take, ki so le oblastniki po svoji volji.

Skrajni čas je, da se na razvalinah zgolj po človeški zamisli urejene skupnosti svet obrne zopet h Kristusu, postavi spet Njega za svojega Kralja, uveljavi Njegova kraljevska načela ter v Njegovem kraljestvu uresniči pravo bratstvo, po Njegovih zapovedih vzgoji pravega človeka, po Njegovih postavah vzpostavimo red in mir ter dosežemo

Bog je za nas umrl!

Toda takoj nato:

Glas velikonočnih zvonov; vesela procesija skozi prvo pomlad — in preden sedemo k žegnju, zazveni iz očetovih ust kakor zmagovalna hvalnica: „Ki je od mrtvih vstal...“

Vsi smo združeni na kolenih pred Bogom: oče in mati in bratje in Bog je sredi med nami — v zaupanju govorim, ne v predrznosti! — Včasih najmanjši zajoka in mati ga vzame v naročje ter ga na lahko zaziblje.

Vem, če bomo s to ogrlico milosti okrašeni stopili na dan plačila pred groznega Boga — nam bo sodba lahka in radostna kakor velikonočna hvalnica.

Postelja je pregrnjena z rožnatim pregrinjalom. Zavesa ob oknu se napihuje v vetru. Večer prihaja.

Koliko ljudi bo zdaj pokleknilo ob priviti svetilki okoli domače mize in koliko ust bo polglasno odgovarjalo molitvi očetov...! In vse veselje bo zvenelo z njimi, kajti Bog ima na svojem rožnem vencu nanizane same nebeške zvezde in planeti so namesto očenašev in gibljejo se, pokorni volji ustvarjalnih prstov. Premikanje ozvezdij se mi zdi kakor ena sama vesoljna molitev...

O, rožni venec, čudež božje tehnike, nebeški telefon! Po njem se pogovarjava z Bogom — in veliko si imava povedati.

Moj Gospod in moj Bog!

Brez besed spuščam jagodo za jagodo. Edina molitev, ki jo zdaj znam, je:

„Hvala ti za vse!“

Pismo slovenskih škofov družinam letošnjih birmancev

V Vaši družini boste imeli birmanca. Zato nam dovolite, da se s tem pismom slovenski škofje kot redni delivci svete birme obrnemo tudi na vas. Najprej Vas prisrčno pozdravljamo in Vam želimo obilje božjega blagoslova v vsem Vašem družinskem življenju.

Gotovo ste se tudi Vi kot družina lepo vključili v pripravo Vašega birmanca na njegov veliki dan v življenju. Morda se Vam zdi ta dlje časa trajajoča priprava precej zahtevna in si želite, da bi že skoraj bilo vse mimo. Vaši škofje bi Vam radi ob tej priložnosti spregovorili prijateljsko in bodrilno besedo.

Skupaj z vami se dobro zavedamo, da je Vaš otrok Vaša velika sreča in ljubezen, obenem pa tudi Vaša velika skrb. Gotovo si krščanski starši ničesar bolj ne želite kakor to, da bi imeli dobre otroke, ki bi se skrbno pripravili na življenje in bi Vam ne povzročali žalosti in ne delali sramote.

Vaši dušni pastirji, kateheti in ponekod katehistinje in še drugi sodelavci v župniji si prizadevajo, da bi Vam pomagali pri vzgoji Vaših otrok. Letos se še posebej trudijo, da bi jih temeljito pripravili na birmo, kajti birma ne sme biti le enkratni dogodek z zunanjo slovesnostjo, ampak mora biti za Vašega otroka nov začetek in potrditev zavestnega življenja s Kristusom in Cerkvijo. Po veri vemo, da bo Vaš otrok pri birmi prejel posebne darove Svetega Duha, ki so velikega pomena za njegovo duhovno življenje in zdrav razvoj njegove osebnosti. Birma bo dopolnitev velikega dogodka,

pri krstu, ko je Bog Vašega otroka sprejel za svojega otroka, ga posvetil in mu dal pravico do posmrtnega življenja v sreči v Bogu. Hkrati bo birmanec prejel novo pomoč za življenjsko pot, da se bo sam lažje zavestno odločal za Boga, za krščansko življenje in za zvestobo veri in Cerkvi.

Do tega pa ne bo mogel priti, če ne bo z milostmi, ki jih bo prejel, tudi sodeloval. Še naprej bo moral skrbeti, da se bo v veri izobraževal, da bo bral Sveto pismo in verske liste in knjige, hodil k nedeljski maši, k spovedi in obhajilu, predvsem pa ne pozabljal na pogovor s svojim Bogom v molitvi in se priporočal Mariji v varstvo. Sveti Duh, ki ga bo prejel pri birmi, mu bo vodnik in svetovalec na življenjski poti ter pomočnik v težavah.

Dragi starši in draga birmance-

va družina! Ko bo birmanec pri birmi potrjen z darom Svetega Duha, se bo spet vrnil k Vam, v Vašo družino in v vsakdanje življenje. Z Vami bo živel in rasel. Kakor boste še naprej skrbeli za njegovo telesno hrano, za obleko, zdravje in izobrazbo, tako Vas prosimo, da ne pozabite skrbeti tudi za njegovo duhovno zdravje in rast. Za življenje človek potrebuje zraka, ki ga mora stalno vdihovati. Če je zrak zastrupljen, se tudi sam zastruplja. Podobno je tudi z našim нравnim in verskim življenjem. To je v veliki meri odvisno od ozračja, ki ga vsrkavamo v domači družini. Če je življenje v družini prežeto z vero v Boga, če je v družini veliko medsebojne ljubezni, poštenja, zvestobe in pravičnosti, se bo ugodno razvijalo tudi duhovno in versko življenje Vašega birmanca.

Birma je za celotno krščansko občestvo, za vso župnijo, posebno pa še za birmancevo družino in botre močno povabilo, naj jim odrasli svetimo s svojim življenjskim zgledom. Ob teh zgledih se bodo utrjevali v dobrem in zoreli v pravo krščansko življenje, ki je vzorno tudi po človeški strani.

Ta čas priprave in še naprej bomo vsi, posebno pa še birmanceva družina, veliko molili k Svetemu Duhu za birmance in za nas same, da bi bili vsi močni in zvesti pričevalci za Kristusa, ki je premagal greh in smrt. On je naša pot, resnica in življenje.

Sprejmite naše iskrene pozdrave in božji blagoslov naj spremlja vso Vašo družino!

Vaši škofje

blaginjo na tem in srečo na onem svetu.

Hočemo torej, da nam spet zakravljuje Kristus, da pridejo v veljavo njegove postave. Kako moremo to doseči? Ni druge poti: Kristusove postave moramo spoznati in priznati, njim se moramo ukloniti in Kristusa si mora-

mo za Kralja izprositi.

Današnje življenje je že tako razkristjanjeno in vsi skupaj, tudi tisti, ki še hočemo veljati za kristjane, smo tako prešinjeni z laicističnimi idejami, da niti ne vemo več, kakšno je po krščanskih, to je po Kristusovih načelih urejeno socialno življenje. Zato nam ne ostane drugega, ko da si skušamo

pravo krščansko pojmovanje človeškega sožitja spet pridobiti, zlasti s študijem papeških okrožnic, v katerih nam Kristusovi namestniki tolmačijo Njegove nauke.

Ne bo pa še dovolj, če bomo Kristusove postave spoznali, moramo jih priznati in se jim ukloniti. Tudi to nam je težko, ker smo tako prežeti z mislijo

V pepelnični noči

SIMON GREGORČIČ

Polnočni zvon z visokih lin
krepkó zaklenkal je!
Potihnil glas je violin,
strunar odbrenkal je!

Plesišča in gledišča se
povsod zapirajo,
v odprta pa svetišča se
zemljani zbirajo.

Glej, božji hram tam sred poljan
dviguje se v nebo,
oj božji hram tako prostran
in pa krasán tako!

Kot reke v mórje vanj nocoj
krdela silna vro,
svetišče polno je takoj —
in duri se zapro.

Tu v bagru ino v svili vse
nocoj košati se,
diši ti po kadili vse
in sveti v zlati se.

Več biserov ko v dnu morjá
pred tabo se iskri,
in več ko zvezd je vrh nebá
tu jasnih je oči.

Tu gibki udje, vzorna rast,
tu let in lica cvet,
tu zêmlje slast, bogastvo, čast...
o, ti presrečni svet! —

A čuj!... Nek duh zakliče mi:
„Kar zreš jih pred seboj,
zapiši med mrličje mi
s pepelom tem nocoj!“

In stopil sem pred žrtvenik,
kot bi duhovnik bil,
pepel iz oljčnih je mladik
nanj dél cerkovnik bil.

Pepela zdaj na téme sem
najproo sebi vsul,
vtopil sem v misli neme sem,
le Bog je sam jih čul.

Pozval nato krdela sem
in prišla so hrumeč,
zaznámoval jim čela sem
preteč in pa svareč:

„Oj grešniki maziljeni,
proč krono in škrlat,
saj boste vsi prisiljeni
vkloniti smrti vrat.

Sedaj vi narodom ste strah,
strah tudi vas bo zmel,
to žezlo prah, prestol bo prah,
vi boste prah, pepel!

Vi, ki zaklade zbirate
iz bližnjikov krvi,
ki reveže zatirate —
prah boste tudi vi!

Ti roj, ki noč in dan prežiš,
da brata v past bi ujel,
ti smrti v zanke se uloviš.
prah bodeš in pepel!

In ti, ki z umom, cvetom let
zdaj bahaš se vesel,
glej, preden ti odpade cvet,
prah bodeš in pepel!“

Prišel še mnog, še mnog je trop,
mar bo se kak otel?
Ne! Vsem podpisal sem pokop:
„Prah boste in pepel!“

Nazadnje roj še priskaklja
neskrbnih, jasnih lic,
čist, kakor angeli neba
in lepši od cvetic.

Zaplakal nad tem krasom sem,
češ: tudi ta bo strtl!
Še te... s tresočim glasom sem
zaznamoval za smrt...

Končano! — Ne! — Čuj, duri tam
ječé zaškripljejo,
in nove trume v božji hram
skoz nje se usipljejo.

Na teh ni srébra ne zlatá,
in blesk jim je neznan,
na licih tožnih se pozna
le sled solzá in ran.

To pač je siromakov rod,
mlčé je zunaj stal
in mirno čakal, da gospod
prostora bi mu dal.

Sedaj, ko prost mu je pristop,
korak približa svoj,
jaz pa spoznam trpinov trop,
to, bil je — narod moj!

Odložil sem tedaj pepel,
v klečeče uprl oko,
za blagoslov sem roke vzpel
ter kriknil sem krepkó:

„Le vstani, uborni narod moj,
do danes v prah teptan,
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!“

o avtonomiji ali samovladju človeške osebnosti, da se nam celo uklonitev božji volji zdi nekaj ponižujočega in manjvrednega. Pozabljam, da nas je Bog ustvaril po Svoji podobi in naračunal k Sebi, da smo najbolj zvesti sami sebi, ko smo zvesti temu božjemu v sebi, da torej izpolnjevanje božje volje ni kaka heteronomija (tujevladje), marveč v teonomiji (božjevladje) pos-

večena prava avtonomija. Tega se moramo zavedati, s tem spoznanjem se moramo prekrvasiti, pa nam uklonitev božji volji ne bo težka.

Da pa bo pravo naš spoznanje in se bo hotela spoznani resnici ukloniti tudi naša volja, si moramo v molitvi in v prejemanju svetih zakramentov izprositi potrebnih milosti, zlasti pa vztrajno prositi Kristusa, da nam

kmalu zakraljuje ter uveljavi v svojem kraljestvu resnico in pravico, blaginjo in mir.

Kajti to smemo pričakovati, četudi je Kristusovo kraljevanje duhovno in ni od tega sveta. Ni od tega sveta, vendar po ljudeh, ki se uklonijo Kristusovemu duhovnemu kraljevanju, sega tudi na ta svet, kamor prinaša blagoslov in srečo.

Pogovor z Marjanom Eiletzem, predsednikom SKA ob njeni 40-letnici

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Ob 40-letnici glavne kulturne ustanove v izseljenstvu bi vas prosil za kratek opis SKA. Ali bi povedali, kdo so bili ustanovni člani in katere cilje so si zastavili? So sestavili tudi pravilnik in ga kdaj spreminjali?

Naša organizacija je bila ustanovljena 20. februarja 1954 v Buenos Airesu, zajela pa je delovanje vseh slovenskih kulturnikov zunaj mej matične domovine. Zamisel za neko samostojno kulturno ustanovo se je porojevala že leta 1946 v Rimu in takoj po naselitvi naših vidnih ustvarjalcev v Argentini. Razumeti moramo, da v srcu vsakega umetnika obstaja neprestana napetost, prava sla po ustvarjalnem izražanju, ki je pri umetniku-izgancu še mnogo bolj močna, življenjsko važna. Kulturnik potrebuje svoj široki prostor, neomejeno okolje, ki je predpogoj za plodno ustvarjalnost. Ker je obstajala možnost, da bi se ene ali druge močne umetniške osebnosti začele udejstvovati v tujem okolju in se na ta način izgubljati iz slovenskega kulturnega prostora, se je skupina kulturnikov že v letu 1951 začela zbirati v združenju pod imenom Delovno občestvo za Slovenski katoliški inštitut (DOSKI), kjer so začeli izdajati znanstveno-literarno revijo Vrednote. Uredniški odbor so sestavljali Vinko Brumen, Tine Debeljak, Francè Dolinar, Božidar Fink, Alojzij Geržinič, Ruda Jurčec, Albin Mozetič, Jože Osana in Karel Rakovec. Ker ni bilo zadosti odziva od strani naročnikov, je revija kmalu zašla v finančno krizo. Medtem so se vršili razgovori med omenjenimi začetniki in še drugimi, kot Nikolaj Jeločnik, Zorko Simčič, Milan Komar in še nekaterimi. V novembru 1953 sta se sestala Ruda Jurčec in Ladislav Lenček ter po daljšem razgovoru odkrila novo rešitev: ustanovitev kulturne organizacije, ki bi zajela širše kulturno delovanje in bi med drugim tudi prevzela Vrednote. S tem bi razširila krog ustvarjalcev in odjemalcev. Ustanovil se je pripravljalni odbor, v katerem sta

bila poleg obeh omenjenih še dr. Ignacij Lenček in prof. Alojzij Geržinič. Ti so razposlali v mesecu februarju 1954 vabila sledečim osebam: Rudu Jurčecu, Marijanu Maroltu, Juliju Savelliju, Zorku Simčiču, Milanu Komarju, Stanko Kocipru, Bari Remec, Francetu Ahčinu, Nikolaju Jeločniku, Francetu Papežu, Jožetu Osani, Pavletu Verbicu, Jožetu Krivcu, Marijanu Willenpartu, Tinetu Debeljaku in Stanku Jerebiču. Ustanovni sestanek je bil dne 20. februarja na ulici Granaderos 61, v hiši, ki jo je imel v najemu dr. Peter Rant.

Sestavljen je bil pravilnik, ki, naj omenim kot zanimivost, ni vseboval nobene ideološke niti politične oznake, kar se je pa v kasnejših letih dodalo. Zadnja sprememba v pravilniku je bila leta 1969.

Katere odseke ima SKA in kdo so sedaj njihovi vodje?

SKA ima danes naslednje odseke in njih vodje: družbeni (Avgust Horvat), filozofski (dr. Jure Rode), glasbeni (trenutno nima vodje), gledališki (Frido Beznik), likovni (Ivan Bukovec), literarni (France Papež), prirodoslovnoznanstveni (Tine Debeljak), teološki (dr. Mirko Gogala) in zgodovinski (trenutno nima vodje). Od ustanovitve naprej so se pa odseki in njih vodje večkrat zamenjali. Celotno kroniko teh odsekov bo potrebno še obdelati.

Koliko knjig je izdala SKA, koliko številk revije Meddobje je izšlo in koliko številk Glasa SKA?

Knjige SKA obsegajo število 78, prav isto število je bilo izdanih revij (od teh so bile 4 Vrednote, ostale pa Meddobja). Glas SKA je pričel izhajati prav od vsega početka, izšlo je pa 531 števil, nekatere od teh dvojne ali celo trojne.

Ali je ustanova pritegnila vse raje v Argentini, ki se ustvarjalno posvečajo nekemu izmed kulturnih področij? In od drugod?

Zanimivo je dejstvo, da je SKA pritegnila praktično vse kulturno us-

tvarjalne ljudi v Argentini in večino dosegljivih od drugod po svetu. Odziv kulturnikov pa tudi odjemalcev je bil ob ustanovitvi zelo pomemben, kar je bilo ustanoviteljem v veliko zadoščenje in moralno podporo.

Kateri odsek je bil najbolj delaven in odmeven?

Vsi odseki so se spočetka angažirali v delo z velikim navdušenjem, mogli bi pa reči, da so bili najbolj aktivni literarni, gledališki, likovni, glasbeni...

Ali je ustanova zbudila dovolj zanimanja in opore v skupnosti?

Zanimanje je bilo veliko pri ljudeh, ki so bili vajeni dojemanja višjih kulturnih vrednot. Odstotek teh je bil celo višji kot bi to veljalo za splošno prebivalstvo Slovenije. Seveda, v tej naši „mali Sloveniji“ v Argentini je bila večina ljudi odsotna pri mani festacijah SKA, kar je bilo čisto naravno. Za kulturno vzgojo širše skupnosti so zadolžene ostale slovenske organizacije, ki so v tem oziru tudi ogromno naredile. Večkrat so se pa pojavljale razne kritike proti SKA od strani posameznikov ali pa celo od vodilnih krogov naše skupnosti, češ da ta nova organizacija sploh ni potrebna, da za slovensko kulturo že skrbijo obstoječi organizmi in da bo to privedlo samo do notranje oslavitve ter razkroja. Vsi taki očitki so se izkazali v kasnejših letih za neutemeljene in večina nekdanjih kritikov se je celo vključila v SKA kot aktivni sodelavci.

Kulturni večeri so bili oz. so važni za stik z občinstvom. Kaj bi rekli o njih?

Za dejavnost SKA v Argentini so bili kulturni večeri brez dvoma ena od

najpomembnejših dejavnosti. Ne bi hotel zmanjševati vrednosti tiska, ki je preko knjižnih in revijskih izdaj ter preko Glasa predstavljal močno kulturno povezavo vsem slovenskim naselencem v svobodnem svetu, ki niso mogli niti hoteli imeti nobenih stikov z zasluženo domovino, vendar so bili kulturni večeri v Buenos Airesu tisti živi faktor, ki je leto za leto, skoraj dvakrat na mesec, zbiral kulture-žejne rojake na koncertih, predavanjih z vseh mogočih področij, na razstavah, gledaliških predstavah itd. Našteli smo okoli 530 takih prireditvev skozi štirideset let. Mislim, da je ta številka dovolj zgovorna.

Katere prireditve se vam zde posebej važne med razstavami, koncerti, gledališkimi predstavami in kulturnimi večeri?

Težko bi odgovoril na to vprašanje, ko je bilo pa toliko lepega in pomembnega predstavljeno pred nas. Rad bi pa omenil Jeločnikovo gledališko obdobje, a ne zato, ker sem član tega odseka in tudi sodeloval pri mnogih prireditvah kot scenograf, ampak ker so objektivno tiste prireditve angažirale največje število sodelavcev, od igralcev do tehnikov, ki so pod večšo Jeločnikovo roko mogli ustvarjati včasih kar čarobne efekte. Publika je bila nad našim gledališčenjem včasih kar navdušena. Ne smem pa pozabiti na glasbeno de-

vnost, na solistične ali skupinske vokalne koncerte, ali pa na filozofska in druga predavanja, na neštete likovne razstave in še mnoge druge prireditve.

Katere knjige, izdane pri SKA, se vam zde dragocene?

Tudi to vprašanje me postavi v zadrego, pa vendar se ne morem odtegniti fascinaciji, ki sem jo doživljal ob branju Jurčevega Ljubljanskega triptiha, Zorka Simčiča Človeka na obeh straneh stene, pa Milana Komarja Poti iz mrtvila. Ta zadnja mi še danes pomeni kot naš slovenski družbeno-psihološki „katekizem“. Ko brskam po seznamu knjig, ne najdem nobene, ki ji ne bi prisodil vrednosti, in si štejem v čast, da sem sodeloval pri organizaciji, ki je izdala tak knjižni zaklad.

Koliko ustvarjalnih članov je imela SKA v teku 40 let? Na katere ste še posebej ponosni?

Imeli smo 160 članov, od katerih danes živi še 111. Glede na spol se deli članstvo na 131 moških in 29 žensk. Od vseh članov je 97, ki živijo ali pa so umrli v Argentini, ostali se porazdelijo na 15 dežel. — Ponosen sem na vse naše začetnike-velikane, predvsem na Ruda Jurčeca, Ladislava Lenčka, Zorka Simčiča, Milana Komarja, Nikolaja Jeločnika, na Goršeta in Baro Remčev, na Debeljaka in Dolinarja, na Brumna in Gogalo, na Javornika in Rakovca, na Marolta in Ignacija Lenčka,

na Papeža in Franceta Rodeta, in še in še bi moral naštevati, ker je vrsta zaslužnih še dolga, predolga, zato naj mi nihče ne zameri, če ga nisem vključil med ta imena, ki so mi prišla na misel.

Kdo so sedaj v odboru SKA in kdo uredniki Meddobja in Glasa ter knjižnih izdaj?

Današnji odborniki so: v upravnem odboru predsednik Marijan Eiletz, podpredsednika Katica Cukjati-Debeljak in Jure Rode, tajnik Tine Debeljak, s pomočnikoma Mileno Jerebič-Ahčin in Vinkom Rodetom, blagajnik Lojze Rezelj ter svetovalec Stanko Jerebič. Člani odbora so tudi vodje odsekov: France Papež (literarni odsek), Ivan Bukovec (likovni), Mirko Gogala (teološki), Avgust Horvat (družbeni) ter Frido Beznik (gledališki). — V Nadzornem odboru so pa Andrej Fink, Milan Volovšek ter Jure Vombergar.

Urednik Meddobja je France Papež, Glas pa urejuje odbor SKA pod vodstvom tajništva (Tine Debeljak). O knjižnih izdajah odloča odbor.

Kako gledate na sedanje stanje in delovanje v ustanovi?

Današnje SKA najbolj ogroža biološki osip, predvsem v literarnem pogledu. Redki, zelo redki so tukaj rojeni Slovenci, ki bi si upali prijeti za pero. Čeprav mnogi mladi popolnoma obvladajo govorilno slovenščino, se vendar ne čutijo dovolj sigurne za pi-

sanje, ker pač upoštevajo višino današnje slovenske beletristike. Manj problemov vidimo v likovnem in glasbenem odseku, kjer se porajajo k sreči novi talenti, ki jih počasi vključujemo v našo organizacijo. Pač pa je problematičen tudi gledališki odsek, iz podobnih razlogov kot literarni. V ostalih odsekih je delovanje še kar zadostno, ker k temu pripomorejo tudi občasni predavatelji iz domovine ali iz zdomstva.

In kako si zamišljate prihodnost SKA?

Skušali bomo vzdržati, dokler se bo dalo. Bodočnost nam stavlja vsak dan nove izzive, a tudi rešitve se nam včasih kar nepričakovano ponujajo. Treba si bo umisliti morda

18. septembra 1994. Začetek slovesnosti obletnice Slomškovega doma. Foto: Marko Vombergar.

Pogovor s sestro Štefanijo

Pogovarjala se je Anica Pavlovčič

V San Lorenzo pri Rosariu so julija letos praznovala 60-letnico redovniškega življenja tri šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja: s. Štefanija Jelenc, s. Božena Gubanc in s. Suzana Miheu.

Kongregacija šolskih sester je redovna ustanova, ki je nastala v Sloveniji na pobudo škofa Slomška, ki si je prizadeval za kulturni in duhovni napredek mariborske škofije.

Leta 1864 so na Slomškovo povabilo prišle iz Gradca v Maribor prve šolske sestre sv. Frančiška, ki so se zavzele za vzgojo deklet, zlasti socialno ogroženih. Redovna skupnost je rastla. Leta 1869 so sestre v Mariboru postale samostojne in kmalu so odpirale nove hiše v drugih krajih, kasneje tudi v Severni in Južni Ameriki in Egiptu. V Mariboru so 1888 ustanovile prvo slovensko učiteljsko, ki je leta 1893 dobilo pravico javnosti.

Osnova njihovega življenja je posvetitev z obljubami v redovniški skupnosti, posvečajo pa se predvsem delu za krščansko vzgojo mladine.

V Argentino je prišlo leta 1931 prvih 5 sester. Danes je v Argentini 13 slovenskih sester, 2 hrvaški in okoli 100 argentinskih in paragvajskih članic reda.

Jubilantko sestro Štefanijo sem naprosila za pogovor.

Spoštovana sestra Štefanija! Julija ste praznovali kar dve obletnici: 80 let redovnega življenja in 60 let, kar ste vstopili v red Šolskih sester sv. Frančiška Asiškega. Ali bi hoteli povedati, kaj več o sebi za bralce Duhovnega življenja? V Argentini vas poznajo številni Slovenci iz počitniškega Doloresa v Kordovi. Vaše pripovedovanje jih bo zanimalo.

Rodili ste se v Podbreški Dolenji vasi vernim staršem. Ali je kdo od njih vplival na odločitev vašega poklica?

No, tako je bilo: Pravijo, da je bilo na zadnjo julijsko nedeljo, po krščanskem nauku, ko so me nesli h krstu; medtem ko so mene v cerkvi krščevali gospod Vaclav Vondrašek,

župnik v Podbrezjah, je pred cerkvijo občinski sluga klical na vojsko vse moške od tega do tega leta — začela se je prva svetovna vojna. Nedvomno je zavladovala v naši hiši žalost in veselje istočasno, ker je moj brat Francelj bil ravno v tistih letih in bo moral na vojsko. Tukaj še kratko pripombo: mama so želeli, da bi me krstili za Magdaleno, ata pa ne, češ, potem ji bodo pravili Majda, to se pa nič lepo ne sliši za dekle. Tako sem dobila ime Alojzija in so mi pravili Lojzka do dvajsetega leta. Do 14. leta sem doma krave pasla in hodila v osnovno šolo. Rada in lahko sem se učila. Na redovni poklic nihče ni mislil, ne jaz, še manj ata, mama pa mogoče z dobrim zgledom in molitvijo, z besedo nikoli. Oni so bili vzgojeni pri uršulinkah v Škofji Loki. Mama so

nov način dela, nov dostop kot odgovor na novo situacijo. Tudi za to bo treba še moliti! Zaenkrat nam slovensko Ministrstvo za kulturo denarno pomaga pri izdajah Meddobja in Glasa. Dokler bo trajala ta pomoč, bomo ti glasili še izdajali.

Kako nameravate praznovati jubilej?

Prav te dni odhajam v Slovenijo na to praznovanje, ki smo si ga umislili pred koncem prejšnjega leta. Ta ideja se je rodila, ker smo čutili, da smo dolžni duhovno prenesti sadove našega dela na oltar domovine. Naj nas spoznajo Slovenci v matični domovini, naj

se potrudijo še bolj raziskovati ta naš „argentinski čudež“. Upamo, da bomo s tem doprinesli k boljšemu medsebojnemu razumevanju. — Naj še omenim, da nam praktično celotno proslavo v Ljubljani in tiskanje jubilejnega Zbornika pri celjski Mohorjevi organizira izseljensko društvo Slovenija v svetu, čigar odlični koordinator je naša ustvarjalna članica Zalka Arnsšek.

Kaj bi radi še povedali bralcem DŽ? Osebnostem sem zadovoljen, da je velik del vašega članstva prijateljsko sodeloval tudi pri naši reviji, v kateri smo redno objavljali tudi recenzije vaših izdaj in poročali o vaših prire-

mi pripovedovali, da je njihov oče vsako leto gnal v Škofjo Loko sestram eno kravo za plačilo.

Vem, da ste bili številna družina in da se je kar več vaših sester odločilo za redovniški poklic. Prosim vas, da nam poveste o tem in pa o vašem šolanju.

S poklicem je bilo tako. Prepričana sem, da je prišel naravnost od vsemo-gočnega in dobrega Boga iz nebes. Za veliko noč 1928. leta smo dobili od naših dveh starejših sester Mance in Francke, ki sta delali v Ljubljani, pismo, da sta se odločili za redovni stan. In da bosta takoj sprejeti. Bili sta tudi članici Marijine družbe, ki jo je tedaj

ditvah.

Najprej bi se rad zahvalil vsem našim naročnikom, odjemalcem in bralcem za štiridesetletno zvestobo do slovenske besede in misli. Upam, da vas nismo razočarali. Bili so trenutki nerazumevanja in protestov, pa tudi ponovnega zbližanja in odpusčanja. Kako lepo je, kadar se kristjani tudi v vsakdanjosti obnašajo krščansko! Prav to nas je ohranjalo in nas bo še ohranjalo, če bomo tudi v bodoče zvesti vrednotam, zaradi katerih smo bili vrženi „na to daljno obalo“. Nekoč, navsezadnje, bomo mi vsi dajali obračun Bogu in narodu!

vodil dr. Alojzij Merhar (Silvin Sardenko). Vsi smo molčali, le mama so polglasno vzdihnila: „Hvala Bogu!“ Bili so res sveta žena! Na belo nedeljo sta se prišli posloviti in tedaj sem jim rekla: „Jaz grem tudi!“ To je bilo vse — dano od ljubelega Boga. Saj sem komaj vedela, kaj je redovni stan. To mojo željo je izrazila Manca (pozneje sestra Valerijana) predstojnici v Mariboru, ki je mojo odločitev in prošnjo sprejela.

Za veliki šmaren 1929. leta smo šli vsa družina, šest po številu, na preobleko obeh sester, jaz že kar z majhnim kovčkom in trdnim sklepom, da ostanem kar v Mariboru. Čez 30 slovenskih deklet je bilo na ta Marijin praznik sprejetih v redovno družbo. Kakšen praznik 15. avgust!

V Mariboru sem potem skončala meščansko šolo in dva letnika učiteljišča (tisto leto je država zaprla privatno učiteljišče), medtem pa sem se tudi privatno učila francoščine pri sestri Leopoldi. Tudi v Franciji sem bila nekaj časa, kjer sem na „Alliance Française“ položila s pohvalnim uspehom izpit iz uporabne francoščine, kar mi je pozneje zelo prav prišlo pri moji službi.

V Argentino ste prišli kasneje kakor večina Slovencev. Vem, da ste bili prej na jugu tedanje Jugoslavije in tudi v Franciji. Po poklicu ste učiteljica. Kaj nam bi povedali o vsem

tem?

Obe starejši sestri sta prišli v Argentino: najprej sestra Valerijana leta 1934 in nato sestra Simeona 1937. leta. Sestra Valerijana je bila kakih 20 let voditeljica novink v Rosariu, nato 6 let predstojnica v kolegiju v Villa Cañas. Stara leta je preživljala v provincialni hiši v San Lorencu.

Sestra Simeona je bila zaposlena vsa leta v Urugvaju blizu Montevidea na neki kmetijsko-gospodinjski šoli. Tudi njo so predstojniki na stara leta poslali v San Lorenzo in je odšla k svojemu Bogu 13. decembra lanskega leta (1993) v 93. letu. Brez posebnih bolečin in tožb je zaspala.

Sestra Valerija pa je končala svojo zemeljsko pot deset let prej: 23. junija 1983. Večkrat grem na njun grob v San Lorencu.

Naj omenim še četrto sestro Johanco, ki je vstopila v naš red leta 1933 in sva bili skupaj preoblečeni 1934. leta v Mariboru. Ona je dobila ime sestra Joba. Bila je potrpežljiva in vdana v božjo voljo, prav kakor njen zavetnik, potrpežljivi Job. Živel je na Hrvaškem in v Srbiji, največ v kuhinji ali pri perilu. Sestra Rezka, ki je ostala na domu, je bila zelo v stiski z delom in je prosila redovne predstojnike, če bi jo lahko poslali za nekaj časa domov. Vedela je namreč, da so bili v tistih žalostnih letih druge svetovne vojne

številni samostani razpuščeni in sestre so morale domov k svojim. Tako je tudi ona pomagala doma sestri Rezki kakih 25 let. Ko se je stanje malo izboljšalo, se je takoj vrnila v samostan in živela v Kranju, v Domu za ostarele duhovnike, in je tam umrla 11. novembra 1990.

Moje delo v prejšnji Jugoslaviji je bilo največ v Srbiji; najprej 7 let v Zemunu, kjer smo imeli penzionat, kakih 60 gojenk in gojencev, zatem pa 10 let na nunciatu v Beogradu kot pomočnica sestri Valtrudi pri prevajanju. Ko so se pa dogodki začeli nekam čudno obračati, sva obe zaprosili za Argentino, kamor svaz dovoljenjem naših predstojnikov srečno prispeli na praznik spreobrnjenja sv. Pavla 1953. leta. Sestra Valtruda Levec je najprej delala v našem zavodu Corazón de María v Montevideu, 3 leta potem pa vse do danes v našem prvem in največjem kolegiju v Formosi „Colegio Santa Isabel“. Naj nam jo dobri Bog ohrani še mnogo let!

Bili ste tudi v vodstvu reda. Kje, koliko časa, čemu ste se posebej posvečali?

Moje delo na tej južni polobli je bilo zelo različno. Najprej v Formosi tri leta. Tam sem se naučila tukajšnjega jezika. Potem je bilo šest let predstojniške službe v Lanusu, kamor nas je poklical msgr. Janez Hladnik. Naslednjih sedem let iste službe v Ro-

Cerkvica v Doloresu. V tem kraju preživlja sestra Štefaniya letne počitnice in tu se srečuje z rojaki. Foto: Marijan.

sariu. Penzionat za univerzitetne študentke. Nakar so me na generalnem kapitlju v Rimu imenovali za provincialno predstojnico Južnoameriške province, ki je obsegala Argentino, Paragvaj in Urugvaj. Tedaj sem veliko potovala. Potovala tudi dvakrat v Rim. Po tej res odgovorni službi pa še sedem let predništva v Formosi. Seveda je treba tudi pri teh službah tu in tam zagrabiti za metlo in cunj, da gre delo dobro naprej. Leta 1982 sem potovala še enkrat v Slovenijo — zadnjikrat. Sestre v Formosi so plačale pot. Še danes sem jim iz srca hvaležna. To so bile res prave počitnice, tri mesece. Od tedaj sem v Rosariu, brez odgovorne službe.

Zdaj v Rosariu kuhate kosilo za reveže, ki se redno zatekajo v vašo hišo. Kako to organizirate?

Zadnja leta skrbimo za reveže; vsak dan opoldne pridejo vsak s svojo posodo, okrog petnajst jih je, in jim naložim toplo hrano, velik kos kruha, pa gredo zadovoljni. Konec tedna pa še yerba-mate in sladkor, za nedeljo.

Seveda, sv. maše in naše redovne molitve so na prvem mestu in imamo tudi dovolj časa, da jih vsak dan opravimo. Brez tega se res ne bi dalo lepo krščansko živeti.

Končno pa še naša priljubljena Córdoba, kjer ima naša provinca lepo počitniško kolonijo v Dolores - San Esteban, čisto zraven slovenske počitniške kolonije. Tam navadno preživim dva meseca v družbi sester, se srečam z drugimi sorojaki in se udeležujem slovenske službe božje.

In še to moram omeniti, da imamo Slovenci tu v Rosariu, prav v našem zavodu, ustoličeno podobo brezjanske Matere božje in vsako zadnjo nedeljo v mesecu slovensko sveto mašo, za kar vedno skrbi redovni brat Matevž Štirn CPR, ki živi tu v Rosariu.

Slovenski jezik vam je, kakor škofu Slomšku, najdražja dota, ki ste jo prejeli od staršev. Še vedno poučujete slovenščino v Rosariu. Koliko je sedaj vaših učencev?

S slovenskimi urami pa zadnja tri leta nikamor ne pridemo, odkar smo samostojni. Samo štiri učenke imam; eno gospo in tri dekleta. Mladim je pač danes samo za šport, posebno ob sobotah; pridejo kar v naš zavod, ker v centru ni prostora zaenkrat — tako so mi rekli. Vendar, kar jih je, so zelo pridne, rade prihajajo in dobro se učijo. Vsako leto imam upanje, da bo boljše.

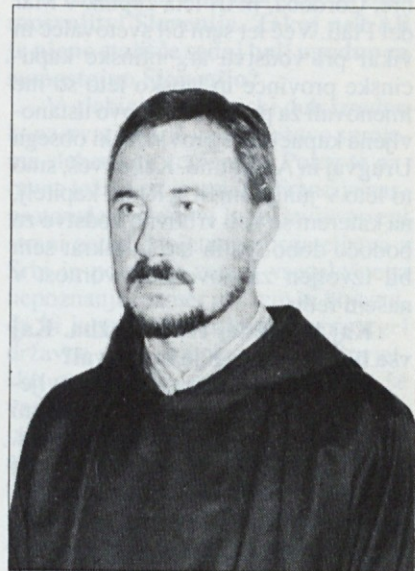
Pogovor z Andrejem Stanovnikom

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Dragi Andrej! Čestitam ti k imenovanju za visoko in odgovorno služno vrhovnega predstojnika kapucinskega reda za Južno Ameriko in enega od 8 generalnih definitorjev reda za vso Cerkev in te prosim, da bi za našo revijo povedal nekaj osebnih podatkov: kdaj in kje si bil rojen, kje si se šolal, kako si se odločil za redovni poklic in kje si deloval doslej?

Rodil sem se 15. decembra leta 1949 v Buenos Airesu. Oče in mati sta oba Slovenca in imam še sestro in brata. Starši so se po enem letu Argentine naselili v Slovensko vas v Lanusu in tam smo otroci gor zrasli. Osnovno šolo sem pričel pri frančiškanskih sestrah na Pompeo in dokončal v Misijonskem zavodu v Slovenski vasi. Takoj nato sem stopil v zavod h kapucinom in tam opravil srednjo šolo. Nato sem študiral filozofijo in teologijo na jezuitski univerzi El Salvador in končno tudi duhovno teologijo v Rimu. Omenim tudi, da sem obiskoval osnovno slovensko šolo ob sobotah v Slovenski vasi in potem Srednješolski tečaj v Slovenski hiši. Božja Previdnost ima svoja pota za posameznega človeka in tako je bilo tudi pri meni, če pomislim nazaj. Ne morem ugotoviti, kakšen poseben dogodek bi bil usoden pri moji odločitvi za redovni poklic. Ampak z lahkoto razkrivam veliko stvari, ki so bile — vsaka v svoji meri — zelo važne za dožemanje božjega glasu, ki nedvomno kliče vsakega človeka iz njegove notranje globine. Vsaka pot ima tudi svoje znake, ki pripomorejo za ustrezno usmeritev popotnika.

V tem smislu je bilo zame zelo

pomembno versko družinsko vzdušje, ki smo ga kot otroci živeli doma. To je bila topla, ne pretirana, domača in zvesta vsakdanja molitev v družini. Potem pridejo v poštev župnijsko versko življenje in poglobljanje vere z zakramenti in verskim poukom, dobra družčina in dobri prijatelji, beseda, ki vzpodbuja, opominja in spremlja.

Končno pa spoznanje in vzljubitev redovnega in duhovnega poklica. Moram poudariti, da je navsezadnje vsaka človeška pot nekako prikrita in ne tako jasna razumu. Vse je skrivnostno v božji ljubezni in človek se mora učiti, da dobi posluš in se ji lahko počasi približuje. Saj smo poklicani od Ljubezni za ljubezen. Drugače bi bilo življenje brez vsakega smisla.

Vprašuješ me, kje sem do sedaj deloval. Prvo redovniško službo sem opravljal v Buenos Airesu na Pompe-

Kako doživljate svoj redovni poklic?

Osebnostno sem v svojem redovnem stanu, ki mi ga je dobri Bog podaril, zelo zadovoljna. Samo pomislite: živeti noč in dan z Njim pod isto streho, imeti vsak dan sveto mašo, svete zakramente, sprejeti Jezusa v svoje srce, to je res neprecenljiva dobrota in ljubezen nebeškega Očeta, ki je ne znamo in je

ne bomo nikoli znali prav ceniti, dokler ne pridemo tja gori v nebeško blaženost.

Tudi Duhovno življenje se z vami veseli vaših jubilejev, vam čestita k vašemu dosedanjemu življenju in delu in vam želi še več zdravih in zadovoljnih let v vašo osebno srečo, v blagor bližnjih in v večjo čast božjo.

yi, kjer smo imeli postulante. Potem sem bil več let v Córdoba, vedno zaposlen pri vzgoji novih redovnikov in največ pri novincih. Deloval sem veliko tudi z mladino in sicer s Frančiškovo mladino, katere skupine so raztresene po vsej Argentini. Za kratek čas sem bil župnik v La Cumbre, Córdoba, in tri leta župnik v Mar del Plati. Več let sem bil svetovalec in vikar pri vodstvu argentinske kapucinske province in lansko leto so me imenovali za provinciala novo ustanovljene kapucinske province, ki obsega Urugvaj in Argentino. Kakor veš, smo to leto v juniju imeli v Rimu kapitelj, na katerem se voli vrhovno vodstvo za bodočo dobo šestih let, in takrat sem bil izvoljen za novo odgovornost v našem redu.

Kaj bo odslej tvoja služba. Kaj vse bo obsegala. Kje boš bival?

Vrhovno vodstvo reda je sestavljeno z generalnim ministrom in osmimi generalnimi definitorji ali svetovalci. Vsak definitor je odgovoren za svoj kulturni prostor. Meni je dodeljena odgovornost reda za Latinsko Ameriko. Naj omenim, da smo kapucini navzoči v vseh državah od Mehike do juga, razen Bolivije in Haitija. Vrhovno vodstvo ima svoj sedež v Rimu in sicer na sledečem naslovu: Curia Generalizia, Via Piemonte 70, 00187 Roma. Tam bom tudi bival prihodnjih šest let.

Kapucinski red je ena izmed vej reda Mlajših bratov, ki ga je ustanovil sv. Frančišek Asiški (1182-1226). Iz prvotnega reda so se razvili trije redovi: frančiškani, minorigiti in kapucini. Kaj je značilno za duhovnost, način življenja in delovanje slehernega izmed njih? Sv. Frančišek je s sveto Klaro leta 1212 ustanovil tudi klarise, red ubogih sester sv. Klare. Kaj je pa značilno za njihovo življenje in poslanstvo?

Menim, da je važno poudariti, da med raznimi frančiškanskimi redovi ni bistvene različenosti, so pa nekateri poudarki v duhovnosti, ki dajejo vsakemu nekako svojo identiteto. Bogata frančiškanska dediščina se nikakor ne

izčrpa v eni sami frančiškanski družini. Poleg treh redov, ki jih omenjaš, minorigiti, frančiškani in kapucini, je še veliko drugih redovniških skupin, tako redovnic kakor redovnikov, ki usmerjajo svoje krščansko življenje po Frančiškovem navdihu. Zelo številni je na svetu laiški frančiškanski red, ki šteje okoli dva milijona oseb.

Na kratko ti omenim, kako pojmujejo našo kapucinsko identiteto v frančiškanskem svetu in kateri so naši poudarki frančiškanske duhovnosti. Zgodovinsko so bili kapucini zelo blizu preprostemu ljudstvu, skušali so živeti preprosto kot manjši bratje, gojiti kontemplativno molitev brez kompliciranih metod in močno je poudarjeno pri nas Kristusovo učlovečenje, evharistija in Cerkev. Važna za navdih molitve sta križ in Božja beseda. Preprostost, ponižnost, bratstvo, biti na razpolago Cerkvi in približanost preprostemu ljudstvu, so bili zgodovinski poudarki, ki so dajali našemu redu duhovno frančiškansko identiteto. Tako tudi danes gledamo, da se ta evangeljska pot, ki jo navdihujeta sv. Frančišek in sv. Klara Asiška in ki smo jo prejeli kot bogato dediščino za krščansko življenje, upodobi vedno bolj izrazito in popolno med nami. Nedvomno se zavedamo, da imamo pred sabo še dolgo pot do cilja, spremlja pa nas tudi zavest, da smo na poti, ki nas vodi do cilja.

Koliko je približno danes kapucinskih redovnih hiš po svetu? In v Argentini ter v Sloveniji?

Lahko ti navedem številke, ki se tičejo našega reda. Številke so pa te: nas je 11.328 kapucinov v 1649 redovniških hišah. Lansko leto smo ustanovili novo provinco, ki obsega Argentino in Urugvaj. V tej naši provinci nas je 82 kapucinov, 13 redovnih hiš in so po večini povezane z župnijami in šolami. V Slovenski provinci pa živi 37 kapucinov, upravljajo 6 župnij in imajo 9 hiš. Dodal bi, da se kapucinski red šteje med številne redovniške skupine v Cerkvi in se zelo razvija in raste v Indiji, Afriki in Aziji, v manjšem številu pa tudi v Latinski Ameriki.

Ali imaš redne stike s slovensko kapucinsko provinco?

Ne bi rekel, da imam redne stike s slovensko kapucinsko provinco kot tako. Imam pa pogoste in prijateljske stiske s posameznimi sobraty v Sloveniji. Nekajkrat sem imel priliko, da sem jih obiskal in občutil živo in močno bratstvo kapucinske slovenske province. Značilna je mlajša skupina sobratov zaradi njihovega zdravega duha in navdušenja takó za življenje v duhu sv. Frančiška kakor za aktivnost in pripravljenost za apostolsko delo. Moram reči, da sem se zelo dobro in domače

Dalje na strani 283

Pred začetkom Športnega dne šolske mladine Velikega Buenos Airesa v Slomškovem domu.

Foto: Marko Vombergar.

Pogovor z astrofizikom dr. Janezom Zorcem

Svetovje se razmika

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Nadaljevanje in konec

Kaj se čutite osebno? Slovenca, Argentinca, Francoza-Evropejca, svetovljana? Kako čutite svojo identiteto?

Že v mladih letih sem našel preprosto rešitev temu vprašanju: Slovenec, rojen v Argentini. Sem argentinski in francoski državljani. Če mi pa čast državljanstva nakloni še Slovenija, ga bom z veseljem in s ponosom sprejel.

Kako je s slovensko skupnostjo v Franciji? Koliko je naših ljudi tam, kako ste organizirani, kako se srečujete?

V Franciji so Slovenci raztreseni po celi državi. Več je mest, kamor so se v večjem številu naselili pred 60.-70. leti. V teh krajih so delali predvsem rudarji. Veliko Slovencev je v mestih, kot so Lille, Merlebach, La Machine, v bližini Nevers. Bolj novonaseljenci pa so v Parizu in okolici, v Toulouzu. Nici, v Lyonu in Clermont-Ferrandu... Točnega števila Slovencev v Franciji nimam, čeprav imamo približno 1000 naslovov. Od teh naj bi jih bilo skoraj polovico v pariški okolici. V Franciji imamo Slovenci več društev. V vsakem okraju je kakšno gibanje ali klub. V Parizu je Društvo Slovencev, ki obstaja že 37 let in deluje v povezavi s Slovensko katoliško misijo. Ima pravno osebnost in več ali manj prevzema tudi nalogo, da predstavlja celotno slovensko skupnost v Franciji. To društvo redno pripravlja srečanja, predavanja, koncerte in druge prireditve, na katere pridejo Slovenci iz vseh svetnih in nazornih vetrov.

Ali imate živ stik s francoskimi cerkvenimi, kulturnimi in političnimi krogi?

Slovenci se tudi udeležujejo pri cerkvenih, kulturnih in drugih francoskih ustanovah. Naj omenim, da v vsaki francoski fari, kjer so Slovenci, dobite tudi slovenskega zastopnika v župnijskem svetu. Trenutno ni vidnih politikov slovenskega porekla. Zavzemajo pa nekatera visoka mesta v strukturah, kot so UNESCO, in nekaj jih je tudi v

političnih strankah. Pred dvema letoma je bilo ustanovljeno Društvo prijateljevanja med Francijo in Slovenijo. Namen tega društva je kulturno in politično sodelovanje. To društvo je lansko leto priredilo v francoskem parlamentu in v senatu kolokvij o odnosih med obema državama.

Nekaj slovenskih imen naj še omenim, ki so vidne osebnosti na kulturnem in znanstvenem področju v Franciji: zdravniki dr. France Zajdela, dr. Anton Zajdela, dr. Viktor Gaberšček in dr. Branko Zorn, umetnostna zgodovinar-ka ga. Verena Koršič-Zorn, kipar Janez Zorko, slikarji Marjanca Savinšek, Zoran Mušič, skladatelji Božidar Kantušar, Vinko Globokar, Janez Matičič, sopranistka Ana Marija Jan, fizik dr. Aleksander Novak, dr. Stojan Jejčič, dr. Jean-Claude Krapež...

Znano je ime Evgena Bavčarja. V čem je njegova posebnost in pomen?

Dr. Evgen Bavčar je filozof in pisatelj, ki je v mladih letih postal slep. Živi izmenoma v Parizu in v Sloveniji. Pogosto sodeluje s pisateljem Borisom Pahorjem iz Trsta pri radijskih in televizijskih debatah o kulturnih vprašanjih. V času, ko se je Slovenija osamosvajala, je veliko delo opravil z vzpostavljanjem stikov s francoskimi mediji. Ker je tudi fotograf, redno razstavlja

svoja dela v Franciji in tudi v drugih državah po Evropi. V kratkem bo razstavljal v Brazilu. Posebno si želi spoznati tudi Slovence v Argentini. Posebnost njegovih fotografij je v tem, ker so kompozicije, v katerih prikazuje koncept podob. Sam jih zato imenuje pojmovne fotografije.

Francija ni bila naklonjena osamosvojitvi Slovenije. Zakaj ne? Ali je njeno stališče sedaj bolj ugodno za samostojno Slovenijo?

V globini je francoski duh izredno konzervativen. Z veliko težavo sprejema sleherni spremembo. Poleg te naravne težnje pa je uradna Francija nasprotovala razcepitvi Jugoslavije po eni strani zaradi stoletnega prijateljstva s Srbi in po drugi zaradi vsesplošnega nepoznanja razmer in s tem še bojazni, da bi jugoslovanski konflikt presegel državne meje in vpletel bivšo Sovjetsko zvezo. To zadržanost pa so še vzdrževali ekonomski interesi, notranja regionalna trenja ter kompleks pred nemško ekonomsko premočjo. Moramo pa priznati, da so bili v Franciji politični krogi, ki so podpirali slovensko osamosvojitve. Med te štejemo predvsem Krščansko demokracijo in nekaj drugih sredinskih struktur.

V kratkem času se je veliko spremenilo. Sedaj Francija resno računa na slovensko državo, kar tudi priča orjaško delo, ki ga mora opravljati slovenski veleposlanik v Franciji.

Kako vidite iz Francije našo domovino Slovenijo? Kaj vas v doseganju dogajanja zadovoljuje in kaj moti?

Slovenija je končno postala samostojna država. Lepo jo pozdravljam in se je veselim! Obžalujem, da je bilo dopuščeno, da jo še vedno lahko okleščajo izkoriščevalci iz bivših vladnih struktur, katerim sta narodnost in skupna blaginja brez velikega pomena. Želel bi priti do vtisa množične zavesti pri Slovencih v domovini, da je zanje najvažnejše biti najprej Slovenci, nato pa še vse ostalo in v katerikoli barvi. Idealno bi tudi bilo, če bi naš narod pokazal malo več značaja, s katerim bi si upal povedati, kaj je zanj črno in kaj belo. Lepo bi tudi bilo, če bi politične sile, ki imajo iste nazore in ki bi lahko pomenile močan upor proti komunizem, bile združene.

Kaj pričakujete in želite od nje tudi do zdomce?

Ko bi Slovenci v domovini imeli

Pisatelj RUDA JURČEC

MIRIAM JEREB BATAGELJ

Rodil se je 1. aprila 1905 v Ormožu. Ljudsko šolo je obiskoval v rojstnem kraju, potem pa je šel študirat pet let v Marijanišče v Ljubljani, kjer je pisal v glasilo Plamen, zadnja gimnazijska leta pa v Mariboru. Sodeloval je pri dijaškem Orlu.

Leta 1931 je diplomiral na politični visoki šoli v Parizu. Posvetil se je časnikarstvu ter leta 1932 stopil v službo pri Slovencu, kjer je že preje sodeloval s svojimi dopisi iz Pariza in iz Švice, med vojno (od decembra 1943 do maja 1945) pa je bil njegov odgovorni urednik. Postal je dopisnik francoske časnikarske agencije Havas, angleške Reuter in ravnatelj ljubljanske podružnice agencije Avala. Leta 1932 je z Mirkom Javornikom urejal revijo Beseda o sodobnih vprašanjih. Njegovi prispevki so izhajali pod psevdonimi Janez Pavlin in Augur. Pisal je tudi v revijo Modra ptica, in sicer serijo esejev pod naslovom Politika v vinjetah, v Sodobnost in v tednik Slovenija.

Bil je tudi sourednik glasila založbe Hram. Pri tej založbi je leta 1935 izšla njegova monografija z naslovom Krek. Sodeloval je tudi pri Katoliškem tiskovnem društvu.

Od maja 1945 pa do oktobra 1947 je živel v Rimu, nato pa je emigriral v Argentino.

Svojo izobrazbo, svoje danosti je takoj postavil v službo sorojakom v izgnanstvu. Bil je med soustanovitelji lista Svobodna Slovenija, kjer je urejal predvsem oddelek za zunanjo politiko do leta 1956, za kar je bil strokovnjak. Bil je tudi prvi tajnik Slovenskega katoliškega akademškega starešinstva.

Leta 1950 ga najdemo med uredniki Vrednot, skupaj z dr. Vinkom Brumnom, dr. Tineto Debeljakom, Francetom Dolinarjem, Božidarjem Finkom, prof. Alojzjem Geržiničem, Albinom Mozetičem, Jožetom Osano in Karlom Rakovcem. Revijo je izdajalo Delovno občestvo za Slovenski katoliški inštitut, s sedežem v Rimu.

Jurčec je bil med pobudniki in ustanovitelji Slovenske kulturne akcije leta 1954. Prvi odbor je bil takole sestavljen: predsednik: Ruda Jurčec, podpredsednika: dr. Tine Debeljak in prof. Alojzij Geržinič, tajnik: Marjan Marolt, blagajnik: Ladislav Lenček. Jurčec je predsedoval tej ustanovi 15 let: od ustanovitve pa do izstopa iz nje leta 1969. Urejal je tudi Meddobje in Glas kulturne akcije. Iz zakladnice njegove široke kulture pa niso tedaj črpali le po njegovih spisih, ampak

tudi na predavanjih in v šoli. Govoril je o umetniških gibanjih in o ustvarjalcih. Bil je privilegiran bralec in je znal posredovati svoja opazovanja. Na prvem umetniškem večeru Slovenske kulturne akcije je, med drugim, dejal: „...S kulturnim delom skušajmo vedno izpričati svojo navzočnost, našo rast in našo vero v rešitev domovine... Čez narode se danes ustvarja v svetu velika republika svobodnih duhov, ki je ne bo dolgo več mogla omejevati nobena zavesa ali pregraja. V tej »republiki duhov« si mora naš narod znati priboriti svoje mesto.“

Na Srednješolskem tečaju v Slovenski vasi je več let poučeval svetovno književnost — kot uvod v slovensko kulturo.

Sodeloval je tudi pri Slovenski besedi, pri Katoliških misijonih, pri Duhovnem življenju, pri Družabni pravdi, pri Novih časih in pri Vestniku.

Ko se je ločil od Slovenske kulturne akcije, je ustanovil list Sij slovenske svobode, kjer je objavljal svoje ideološke poglede, in ga urejal do smrti. List je imel tudi dodatno zbirko brošur Zrenja in uvidi.

V Meddobju je izšlo več njegovih črtic: Carmen de Patagones, Sodba pred prelatom, Requiem in re, Marcelino Vázquez.

Že v Vuzmenicah je bil nakazan njegov pisateljski talent, leta 1957 pa je izšel njegov roman Ljubljanski triptih, ki je bil nagrajen pri literarnem natečaju SKA. V njem je prisotno svetovljansko vzdušje z močnimi političnimi in ljubezenskimi zapletmi. Pisec mojstrsko uporablja literarna sredstva, glavni junak pa ima, verjetno, marsikatero Jurčevo potezo.

Med leti 1964 in 1969 pa so izšli trije deli spominov Skozi luči in sence. Tretji del je bil deležen nagrade Vstajenje.

„Največja dela svetovne literature in umetnosti so v veliki meri pričevanje o Tistem, ki je dopustil, da Ga človek v Njegovem stvarstvu povečuje s svojim

močno zavest, da so predvsem Slovenci, bi bilo avtomatično tudi več čuta do sorojaka po svetu. Ta čut je močan le pri izjemah. Te izjeme so tudi vse žrtvovale, da bi Slovenija ohranila pred svojim narodom in pred svetom dovolj moralnih vrednot, da smo nanjo lahko ponosni in da se preprosto še vedno spleča zanjo kaj žrtvovati.

Kakšno poslanstvo pripisujete slovenski politični emigraciji ob sedanjih razmerah v Sloveniji?

Porazno ravnanje velikega dela pozicije v Sloveniji nas ne sme spraviti v

malodušje. Slovenija živi, ker se nekateri z vsemi silami resnično borijo za njen obstoj. Njim moramo biti v moralno podporo in jim pomagati. Slehernik se mora zavedati, kdaj je klican na pomoč. Trenutku naj poskuša dati odgovor z iznajdljivostjo. Ni čudežnih receptov niti izdelanih načrtov za tako delo. Ker ima načrt razbijanja Slovenije že polstoletno starost, nam preostaja še pogum in morala, da ga preizkusimo.

Ali želite prek DŽ povedati kako misel in željo vašim številnim prijateljem in znancem v Argentini in bralcem naše revije drugod po svetu?

S sredstvi, s katerimi danes znanost razpolaga, ne more prodreti v območje, kjer je Bog. Zato ga ne more ne ovreči in ne obrazložiti. On nas ljubi. S to ljubeznijo nas je posvetil in nas odrešil. Ko bi se vsaj malenkostno po njem zgledovali, pa bi do Slovenije imeli odnos, ki bi zanj lahko postal odrešilen. Z našim trudom lahko izprosimo še milost, da jo bo končno enkrat vodil zdrav duh!

drobce Lepote in Ljubezni," je nekoč dejal Ruda Jurčec. Tudi v njegovem opusu je prisotno iskanje Absolutnega, kaže se bojevanje človeške bednosti in obenem njegova veličina. Jurčecovi spomini niso le pripoved, ampak rastejo v izpoved duševnosti, obdarovane s poetičnimi odtentki.

Umetnik, ki se je boril z nasprotji, z lučjo in senco, je umrl 4. novembra 1975. Bog ga je bogato obdaril, sam pa je skrbel, da je talente gojil in skušal z njimi prispevati k oblikovanju lepše slovenske bodočnosti.

Pripis: Pri članku o dr. J. Krivcu (meseca avgusta) je izpadla letnica rojstva: 1916.

Nadaljevanje s str. 280

počutil pri slovenskih kapucinih in se jim zato iz srca zahvaljujem.

Kako bi razložil smisel in pomen redovniškega poklica v današnjih časih in razmerah za redovnika osebno, za Cerkev in svet?

Vprašanje je zelo obsežno in zahteva tudi primeren odgovor, če bi ga sprejemal v celoti. Ker vem, da nimaš tega v mislih, ti bom podal samo nekaj preprostih misli o tem. Redovnik ali redovnica je človek, ki posveti vse svoje življenje Bogu. To je človek, ki je občutil božjo ljubezen in se ji je predal popolnoma ter se odpove vsem drugemu. Prostovoljno se odpove vsem zato, da je brez ovir na razpolago za katerokoli službo v Cerkvi. Lahko bi tudi dodal, da je redovnik ali redovnica s svojim načinom krščanskega življenja znak, da je samo eno potrebno, in temu preda vse svoje moči, tako da je priča že na tem svetu, da je edino, kar bo končno ostalo, božja ljubezen. To smo kristjani spoznali po Kristusu in zato je način redovne poti hoja za Kristusom v svojevrstnem radikalnem pomenu. Osebo je za tistega, ki se čuti poklican na to evangelijsko pot, velik dar, je dar življenja v najglobljem krščanskem pomenu. Za Cerkev je pa v enakem smislu veliko bogastvo ne samo zato, ker ima na razpolago osebe za misijone in pastoralno delo, to bi bilo nekako v drugi vrsti, ampak v prvem pomenu zato, ker pridobi bogato dopolnilo pri krščanskem življenju.

Po mašniškem posvečenju Marka Japlja iz Miramara je sedaj slovenska skupnost v Argentini prvič brez novih duhovnih poklicev, se

pravi, nobenega dekleta ne fanta ni v noviciatu oz. semenišču, kar mora biti pravzaprav alarm za naše družine in dušno pastirstvo. Začeti bo treba zavestno in načrtno pojasnjevati o važnosti in potrebnosti duhovnih poklicev za duhovno zdravje verskega občestva in molitveno akcijo za poklice. Kaj bi ti dejal k temu?

Strinjam se s teboj, ko praviš, da mora biti pomanjkanje poklicev resen alarm za slovensko skupnost v Argentini, ne samo kot versko skupnost, ampak tudi kot narodno skupnost. Mislim, da je s to pomanjkljivostjo ogrožena bodočnost slovenske skupnosti kot take. Jasnno je, da je vera v koreninah slovenske identitete, in zato je nujno, da se sprejema ta negativni simptom z vso resnostjo. Je že res, da slovenska skupnost ni izjema splošnemu vplivu materializma, ki samo gleda, da bi čim preje in čim bolj intenzivno izživiljal zgolj človeške in materialne dobrine brez širšega obzorja transcendence, a to ni opravičilo, da bi se izognili resnemu in trajnemu prizadevanju pri iskanju rešitev. Pri tem trudu igra važno vlogo molitev, goreča molitev za poklice. Če te manjka, je potem znak, da ne občutimo potrebe za versko življenje in da smo prišli na neko površnost ali povprečnost našega verskega življenja.

Po drugi strani, in bolj iz pastoralnega stališča, mislim, da imajo mladi redovniki, redovnice in duhovniki zelo važno vlogo pri vzpodbujanju in sprem-

ljanju novih poklicev. Pred seboj imam sliko družine, to se pravi, da stari očetje in stare matere ne bodo rodili sinov in hčera, to je služba mladega rodu, ki je polna življenja. Nekako tako si predstavljam važno vlogo, ki jo ima mladina v redovnem in duhovnem pogledu za poklice. Veliko časa in truda morajo ti vložiti pri delu z otroškimi in mladinskimi skupinami, a obenem tudi poglabljati svoj poklic z molitvijo in z osebno predanostjo Bogu. Odrasli ali starejši moramo pa pomagati pri tem delu s tisto notranjo velikodušnostjo, ki zaupa sposobnosti in odgovornosti mladega človeka.

Danes je delovanje za poklice težje kot je bilo včasih. Danes smo v zahodnem delu sveta v splošni krizi, ki nedvomno vpliva na krščansko življenje. Kriza, ki se razodeva vsepovsod: v družinah in v družbi. Kriza vrednot. A je tudi resnično, da se po drugi strani v tej krizi odkrivajo bogate duše mladih, ki želijo živeti iskreno in polno krščansko življenje. Med njimi je božji klic, ki nekatere od njih kliče na pot redovništva in tudi duhovniškega poslanstva v Cerkvi. Morda niso številni kakor je bilo to včasih, a sigurno so. Treba jih je odkrivati in spremljati. Za to poslanstvo ima poseben posluš mlada redovniška in duhovniška generacija in mora vzeti to zgodovinsko odgovornost nase in žrtvovati veliko truda in časa pri otroških in mladinskih skupinah. Obenem pa ne smemo pozabiti na trajno in gorečo molitev, ki bo ob svojem času rodila obilo sadu.

Med igro na Športnem dnevu Slovenskih šolskih tečajev. Foto: Marko Vomberger.

Slikar ANDREJ MAKEK

MILENA AHČIN

Med enajsterico učencev umetniške šole Slovenske kulturne akcije, ki je delovala med leti 1954 in 1959, je bil tudi vedno nasmejani in prijazni mladenič Andrej Makek. V Argentino je prišel komaj 16-leten. (Rojen je bil 28. novembra 1933 v Devici Mariji v Polju, kar je danes že del Ljubljane.) Umetniško šolo je Andrej obiskoval do konca njenega delovanja leta 1959. Po končani umetniški šoli je slikal in opremil knjige svojega tasta Marijana Marolta Zori noč vesela ter Rojstvo, življenje in smrt Ludvika Kavška, pa tudi Debeljakov prevod Puškinovih pravljic. S svojimi deli je razstavljal na raznih skupinskih razstavah: na štirih razstavah učencev umetniške šole SKA, trikrat v Ramos Mejiji (1956, 1957 in 1959) in leta 1962 v San Martinu. Septembra 1964 je sodeloval pri skupinski razstavi slovenske izseljenske grafike v Slovenski hiši v Buenos Airesu. S svojimi deli je sodeloval tudi pri razstavi slovenskega portreta v Slovenski hiši 20. avgusta 1966. Občudovali smo njegova olja na razstavi olj in kipov v Slovenski hiši 24. oktobra 1968. Na prvi slovenski likovni razstavi v San Martinu

smo videli nekaj njegovih del (od 31. avgusta do 2. septembra 1990). Tudi na drugi sanmartinski razstavi je sodeloval (30. maja 1993). Ob štirideseti obletnici Slovenskega planinskega društva v Centro Municipal de Exposición de Bariloche je prispeval svoje slike (v februarju 1991).

Prvo samostojno razstavo akvarelov je imel v okviru Slovenske kulturne akcije v mali dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu 5. junija 1993.

Sodeloval je pri skupinski razstavi ob 50-letnici kluba Bernala v knjižnici Mariano Moreno na Bernalu, na jugu Buenos Airesa (24. septembra do 13. oktobra 1993).

Letos je bil v Sloveniji in je razstavil v skupini umetnikov v hotelu Jama v Postojni (od 1. do 8. julija 1994).

Makek pridno slika doma, še rajši pa med hribi v njemu dragih Bariločah. Vendar mu umetniška žilica ne da miru. Tudi pri vsakdanjih malenkostih v hiši in okrog nje da duška svojim estetskim nagnjenjem. Kljuke in drugi potrebni predmeti so vsak drugačna umetnina. Tako nudijo poleg praktičnosti tudi umetniške užitke.

Za svoja dela — slike ali skulpture — uporablja vedno najboljši material, tudi sicer opažamo pri njem izredno natančnost pri izdelavi. Tako doseže pač največ možno popolnost izraza, utelešnje zamisli. V pravšni meri se varuje trdote pri oblikovanju neba, oblakov, skalovja, voda, dreves. Pozoren je pri kompoziciji elementov, pri barvni perspektivi. Dela kažejo zrelega umetnika, ki obvlada svojo umetniško zvrst.

IZ SLOVENIJE

ANDREJ MAKEK: *Postojna*, akvarel.

Prek 2000 ljudi pri maši na Teharjah

Kljub izjemno hudi vročini in počitniškemu času se je v nedeljo 31. julija pri cerkvi sv. Ane na Teharjah zbralo okoli 2000 ljudi, da bi počastili spomin na pobite domobrance. V Bukovžlaku pod hribom je bilo poveljno taborišče, kjer je svoj križev pot končala domobranska vojska in njihovi številni prijatelji in nasprotniki revolucije, ki so jih partizani nečloveško mučili, poniževali in pobili. Mašo je z domačim župnikom Marijanom Rozmanom in duhovniki iz Argentine, Avstralije in Belgije vodil škof dr. Franc Kramberger. Po maši je bila ob križu v nekdanjem taborišču krajša kulturna prireditev.

Odlomki iz referata o BALANTIČU in HRIBOVŠKU
s simpozija na SAZU, 21. januarja 1994

Pesnika, ki sta videla jasno

MARKO KREMŽAR

Smrt

Ne Ivanu ne Francetu smrt ni bila tujka in ko ju je zadela, se zdi, da se je dopolnilo srečanje in ne iztekla ura.

„Ah, legel bom v razmočeno zemljo
(...)“

...naj zrasto
mi iz oči globokih pod nebo
drevesa črna, v veke naj pojo
o moji grozi, slasti in kako
mi je iz dna rastočemu lepo.“

Hribovškova misel o lepi „rasti“ iz dna, ki ga čaka po trenutkih smrtne groze, se dotika Balantičevega posmrtnega privida:

Nekje pokopališče je na hribu,
(...)“
Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!“

Nekoč bo lepo... Oba pesnika slutita za tesnobo smrti lepoto, svetlobo — Absolutnega.

Ko nastopi „Zadnji čas pred zimo“, prosi Balantič Boga ob misli na smrt:

„Nikar mi z vekami ne skrij svetlobe,
naj vidim, da je lahna smrt povsod,
naj čutim padanje noči nad grobe!“

„To padanje — v noč in smrt — ni padanje v temo, ampak v svetlobo“, je ob gornjem verzju zapisal Taras Kermauner in razpel pesnikovo misel na vse ljudi, ki verujejo in upajo, da jih čaka za temo smrti — svetloba ljubezni.

Zadnje ure, ki jih preživ-

lja na zemlji Balantič, so poznane po pričevanju preživelih. Zadnji Hribovškovi dnevi pa ostajajo v veliki meri skrivnost. In vendar je mogoče tudi v Ivanovem primeru izluščiti iz raznih podatkov in okoliščin več jasnosti, kakor se navadno zdi.

Ivan je pisal svoje zadnje pismo sestri Pavli iz begunskega taborišča na Vetrinjskem polju dan pred izročitvijo partizanom. Datirano je: „Vetrinj, dne 27.5.“ Pomeni, da je bilo pisano v nedeljo, ko je bil odpeljan iz Vetrinjskega taborišča prvi transport domobrancev. Ko je Ivan videl, da se je res pričel prevoz slovenske narodne vojske v obljubljena taborišča v Palmanovi, je sklenil, da se ponovno poslovil od sestre.

V drugem odstavku pisma beremo: „Jaz ne morem do Tebe, ker vojaki nimamo izhoda. Civilne obleke pa nimam nobene. Kot vojak bom seveda tudi šel z vojsko, kakor in kamor bo ukazano. Tako Te ne bom mogel obiskovati, kvečjemu če boš Ti mene kdaj prišla pogledat. Zdaj pričakujemo vsak dan, da bomo šli. Če boš spraševala za menoj, vprašaj, kje so Gorenjci, jaz sem pri I. bataljonu IV. polka I.

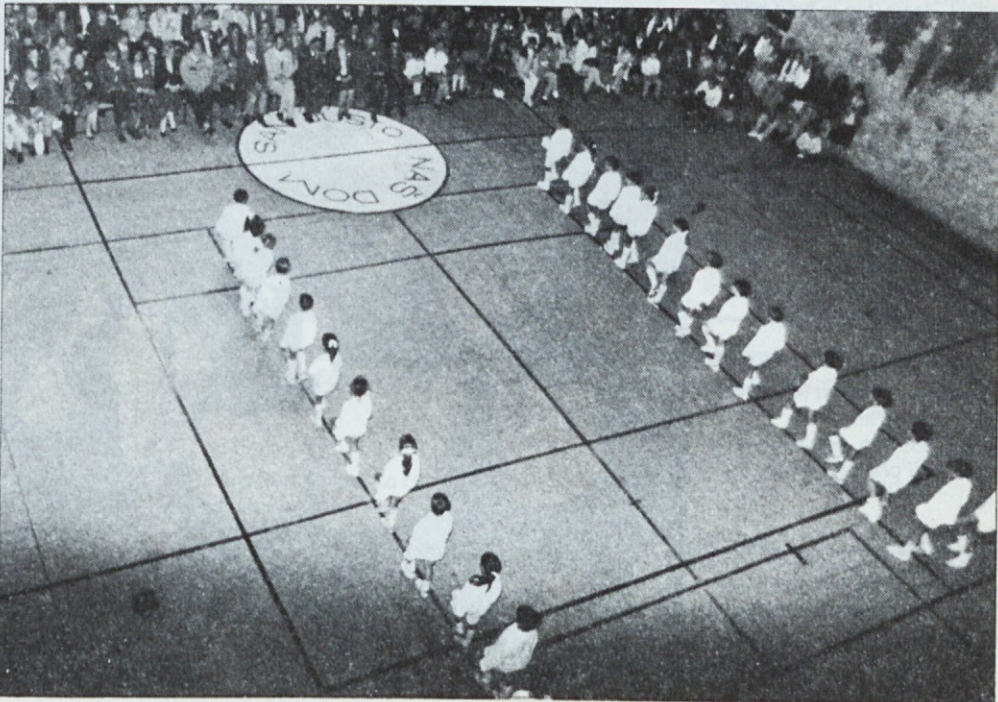
divizije (saj je tukaj samo ena divizija) in sicer kot adjutant bataljonskega poveljnika. Če bomo šli drugam, se bo mogoče spremenila ureditev, potem bo težje iskati.“

Naslednji dan, v ponedeljek, 28. maja, dopoldne so odšli na pot gorenjski domobranci. Takrat še ni bilo posebnih dvomov glede smeri transporta. Kljub temu je poslal polkovnik Bitenc, ki je bil dolgo vojaški poveljnik Slovenske legije, že prejšnji dan Janka Marinka, naj poizve, v katero smer bo odpeljal vlak s prvim transportom, a se je ta vrnil brez jasnih podatkov.

Z gorenjskim transportom se je odpeljal po vsej verjetnosti tudi Hribovšek, saj je naročal sestri, naj ga išče tam, „kjer so Gorenjci“. Isti dan popoldne je odpeljal tretji transport in sicer proti Pliberku. S tega se je rešil dr. Janez Janež, se vrnil v Vetrinj in razjasnil vsak dvom glede vračanja.

Smeri, v kateri so vozili transport, sta bili, kolikor mi je znano, dve. Prva je vodila skozi predor čez Jesenice, v Kranj in Št. Vid, druga od Pliberka proti Teharjem. Gorenjske domobranci so odpeljali v smeri Jesenic. Potemtakem bi smeli iskati sled za njimi bodisi v Škofji Loki bodisi Kranju ali Št. Vidu.

Glede njegovih naslednjih tednov sta posebno pomembni dve pričevanja. Prvo je podal vrnjeni domobranec, njegov znanec, Peter Krajnik. Bil je zaprt v Št. Vidu, nato kot mladoleten izpuščen, nakar je iz Jugoslavije ušel. Ivana je poznal že od doma in zato ni razloga, da bi dvomil o tem, kar je pravil njegovi sestri Pavli v prvih letih bivanja v Argentini. Po njego-

11. septembra 1994:
Mladinski dan
v San Justu.

vem pripovedovanju sta bila z Ivanom zaprt skupaj v kapeli v prvem nadstropju Škofovih zavodov. Ivana je nekega dne poklical neki partizan, ki ga je očitno poznal, ter ga odpeljal iz kapele. Peter je bil verjetno zadnji od znancev, ki so videli Ivana.

Gornje pričevanje potrjuje tudi pismo, datirano v Pragi dne 5. julija 1947, ki ga je Pavli poslala Anica Resman. Med drugim pravi: O tvojem bratu „sem ravno te dni zvedela, da je bil še tiste dni pred amnesitijo v zavodih in je fantom celo razlagal, da spijo v kapeli in da mu je vse znano. Nato je nekega dne prišel... (navaja ime, a ker gre za posredno pripoved, ga izpuščam; op. p.) in je zahteval ven vse iz našega kraja. Brat je bil sam. Odšel je — nihče ne ve kam. Pač pa so bili ostali tiste dni kaznovani, da so bili 2 dni brez hrane, ker jih je 30 ušlo, in iste dni je bila doma in pri sosedovih preiskava, ker so njega iskali in še celo Tebe so zahtevali. Torej, to upam, da drži, več ne vem.“

To pripovedovanje odpira dve možnosti: prva, da je Hribovška znanec odpeljal in ubil, druga pa, da je Ivan ob tej priložnosti ušel. Treba je pojasniti, da so vodile iz Škofovih zavodov praviloma le tri poti: večina je šla v smrt, majhna skupina v sodnijske zapore na Miklošičevi cesti in preostali, po večini mladoletni, so bili čez čas izpuščeni. Od teh so nekateri ostali živi, druge so pobili na poti, navadno v bližini doma.

V obeh primerih Ivan Hribovšek ne bi bil odpeljan z večino v Kočevski Rog, temveč bi bilo treba iskati njegov grob nekje med Št. Vidom in Radovljico.

Čeprav baje še živi mož, ki je nekoč rekel, da ve, kje je Ivan pokopan, ni verjetno, da bi spregovoril. Pravijo, da cele dneve le sedi, gleda v prazno in ne govori.

Morda je opisal pesnik sam svoje zadnje trenutke v temnih vizijah „Ure 1943“ in končno v „Slutnji“? V tej ni več „udarcev“, ki „brez nehanja bobnijo“, ne kit, ki „odstopajo v napetem molku...“ Za trpljenjem prihaja slovo.

„...
O ljubezen, nosim te v sebi
za žalostno smrt,
odšla boš tiho, počasi s krvjo,
ki tekla v prst bo nekoč.
(...)“

Folklorni nastop na
Mladinskem dnevu v
„Našem domu“ v San Justo.
Foto: Marko Vombergar.

Ko me slednjič vržejo v jamo
in blizu ne bo
človeške duše, zajokal v grozi,
joj, v blagodejno bom prst,
da si tudi ti zapustila me zdaj...”

O smrti Franceta Balantiča pa imamo natančne podatke. Zapustil jih je podpoveljnik grahovske posadke Stanko Tomažič. Celotno poročilo je lahko dosegli, zato navajam le nekaj odlomkov.

„Dne 23. novembra sem bil v Logatcu... ob sedmih sem prišel (se vrnil, op. p.) v Grahovo, Balantiča sem našel v pisarni: delal je spiske straž in patrol. Prav značilno je povohal po zraku in se nasmehnil: »Čutiš? Pa naj le pridejo!«... Potem sva skoraj eno uro delala v kasarni in pripravljala za vsak primer... Napravil je obhod in, ko se je vrnil, so prišli Kremžar, Petrovič (poveljnik cerkniške posadke, op. p.) in neki vodnik iz Begunj. Presodili smo položaj... Balantič se je vlegel na posteljo in v hipu zaspal; drugi pa smo poslušali radio. Kremžar se je postavil pred njegovo posteljo in gledal Franceta: »Glej, kako je čuden!« In res, čisto tiho je spal kakor ptič, obraz blede, roka na prsih bela, hladna; njegov obraz, ta hip brez naočnikov, je bil videti kakor mrtev... Prebudil se je. Ponorčevali smo se in jaz sem mu rekel: »France, si pa res siguren danes, še čevlje si sezul.« »Saj ni nič,« je rekel, in — takrat so počili že prvi streli. Tekel sem na svoje mesto, razpostavljaj fante in — boj se je začel. Kremžarja sem slišal, ko je vpraševal Balantiča, če je vse v redu. Opravljaj je nadzorstvo v pritličju na zadnji strani hiše. Čez eno uro, ko je napad nekoliko pojenjal, sem šel k njemu. Nasmehnil se mi je.

Čevlje je imel še odvezane in je prav nerodno štokljal od fanta do fanta, spodbujal, kazal na hiše, naj pazijo, in prvič v življenju sem ga slišal kleti. Jezil se je nad komunisti, ki so lepo čepeli v zaslonih. Okoli poldneva me je poklical. »Sedajle nekaj pripravljajo,« mi je rekel, »Vse je potihnilo. Ali slišiš?« Slišal sem škripanje voza, konjsko peketanje, nato pa značilne glasove, ob katerih nam je že v Pudožu stiskalo srce. Top!... Mene je podsulo. Ko so me odkopali, sem zagledal Balantiča brez naočnikov. Brezizrazna maska. Ves omotičen sem odšel v prvo nadstropje... Ob 7. zjutraj so oblegovalci vdrl v pritličje. Balantič se je s tremi fanti umaknil v prvo nadstropje. Branili smo stopnice... Stisnili smo se v zadnjo sobo... Po končanem topovskem ognju so jurišali. Vkopali smo se v ruševine in napad odbili. »Zažgali bomo, če se ne podaste!« so vpili. Balantič pa se je ozrl: „Ne odgovarjajte jim!“... in od takrat ni bilo zanj nič več kasarne, nič več boja, nič več nevarnosti. Odmaknil se je vsemu temu. Obdala sta nas dim in ogenj... Deset nas je bilo. Kremžar... se je obrnil k Balantiču in rekel: „Kak umetnik umira z menoj, ali ne? France, skupaj bova umrla...“ in prijel ga je za roko. Kakor odsoten mu je prikimal... Iz prsnega žepa sem vzel križec, ki mi ga je poslala pred nekaj dnevi mati za god. »Blagoslovljen je za smrt!« sem rekel in ga dal Kremžarju... Z obema rokama ga je prijel in dolgo, dolgo gledal. Segel sem po njem, da bi ga dal drugim. »Pusti!« je rekel. Potem ga je poljubil in dal Balantiču... Od ust do ust je šel in bili smo pripravljeni na smrt.

Ko smo obudili kesanje, je bilo vse tiho, le prasketanje in ognja in od časa do

Iz naše KRONIKE

Na sestanku ZSMŽ v Slovenski hiši je 3. avgusta govorila Marta Jeločnik o vtisih s potovanja v Slovenijo.

Otroški dan so praznoval naše šole v soboto 6. in v nedeljo 7. avgusta; v Slomškovem domu tudi z družinskim kosilom v nedeljo; enako Balantičeva šola v San Justu.

Ob 40-letnici Slovenske kulturne akcije je bil naslov predavanja dr. Katice Cukjati

v soboto 6. avgusta v Slovenski hiši.

24. mladinski dan je praznovala mladina Slomškovega doma v nedeljo 7. avgusta s celodnevni programom, mladina iz Carapachaya v nedeljo 14. avgusta, v Castelarju na Slovenski pristavi v nedeljo 4. septembra, v Našem domu v San Justu v nedeljo 11. septembra in v Slovenski vasi v nedeljo 25. septembra.

Slovenski dom v San Martinu je praznoval v nedeljo 7. avgusta žegnanje, družinski dan in otvoritev novih prostorov za slovensko šolo.

Občni zbor društva Slovenska pristava je bil v nedeljo 14. avgusta.

Zlata maša prelata dr. Mirka Gogale je bila v Slovenski hiši v nedeljo 14. avgusta; ob 11. uri je zlatomašnik vodil somaševanje slovenskih dušnih pastirjev v cerkvi Marije Pomagaj, pridigal je p. dr. Alojzij Kukovica; med mašo je pel zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser in ob orgljanju Ivana Vombergarja; slavnostno kosilo je bilo v dvorani Slovenske hiše; med kosilom so jubilaru čestitali dr. Kukovica, v imenu dušnih pastirjev Jože Škerbec, v

imenu SKA arh. Marijan Eiletz, v imenu organizirane skupnosti prof. Tine Vivod, Albert Malovrh pa je v imenu Šentjoščanov, ki so slavje pripravili, obudil spomin na jubilarntovo novo mašo v Šent Joštu v času vojne in revolucije; priložnostno pesem Ludovika Cegljarja sta recitirala Lojze Rovin in Pavlinka Zupanc.

Romanje v Lourdes je vsako leto za slovensko versko skupnost Vélikega Buenos Airesa množičen verski shod, ki se ga udeleži tudi veliko predvojnih naseljenec; ob 15.30 smo začeli romarsko pobožnost s pesmijo in rožnim vencem; v procesiji v gornjo cerkev je nesel bandero Svetogorske Kraljice lic. Andrej Troha; po petih litanih Matere božje je bila romarska sveta maša; z novomašnikom Marko Japljem sta somaševala župnik Jože Škerbec in dr. Edo Škulj; drugi dušni pastirji so bili v spovednicah; potek mašne daritve je napovedoval inž. Tone Podržaj, berili pa sta brala Metka Slabe in Janko Filipič; ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov, na harmoniju pa je spremljal Ivan Vombergar; med mašo smo obnovili posvetitev Mariji. Romanja se je udeležil tudi novi odpravnik poslov RS prof. Matjaž Puc.

Lic. Marko Rebozov je 26. predaval v Slomškovem domu o perspektivah argentinskega gospodarstva v okviru vključevanja v mednarodni ekonomski sistem; predavanje je organizirala Slovensko-latinskoameriška

Mladina šolskega tečaja France Balantič na Mladinskem dnevu v San Justo.

Foto: Marko Vombergar.

časa na glas izrečena prošnja rožnega venca. Ob tri četrt na enajst se je začelo kaditi skozi pod natanko pod Balantičem. Dvignil je obraz proti meni. »Aha!«... Ko sem se med ognjem in dimom vrnil, sem ga našel na istem mestu. Klečal je sklanjajoč se naprej, tako da je imel glavo z obrazom na tleh, roke pa stegnene po tleh. Vse okoli njega dim...»

„...zdaj pridi, smrt, odvrget sem orožje!“

Kakor da bi zadnja vrstica „Zadnjega

sonca“ dopolnjevala privid, ki ga je opisal pesnik skoraj vrstico za vrstico, v pesmi: „Umiram“.

„... Strmel bi dolgo, dolgo, ko bi ležal znak, okrasil čelo z vencem bi zaspanca, položil glavo bi na roke kot na hrbet janca, in tovor grehov, oh, kako bi bil lahak...!“

Samo sperele žarke rok pred sabo
razprostiram,
nič drugega več nimam... O, in v jaslih dni

za klajo radostnim ovcam travica zeleni,
travica zeleni... In jaz umiram,
jaz umiram!“

Avtor gornjega poročila, Stanko Tomažič, je bil vrnjen iz Vetrinja in ubit.

Balantičev poljub Križa tik pred smrtjo se stika z Hribovškovo molitvijo: „Fiat voluntas Tua...“ Pomladni viharji so ju pehali po različnih poteh. Srečala sta se v Stvarnikovem usmiljenju ob Viru ljubezni, katero sta oba opevala.

UVOŽENO iz Slovenije

- Zgodovina nas uči, da ne smemo verjeti zgodovinarjem.
- Zgodovinar je podoben gledališkemu kritiku, ki ocenjuje predstavo, ki je ni videl.
- Zgodovinarji predeljujejo preteklost v dobre zlate čase.
- Zgradili smo eno samo pot, a kljub temu vedno znova pridemo do razpotja.
- Z našo trgovsko mrežo se da prej ujeti izgubo kakor dobiček.
- Z varnostno službo je tako kot z varovalko: če pride do kratkega stika, jo moraš zamenjati.
- Z integracijo zvezd ne dobiš sonca.
- Zaradi pomanjkanja novih zmag slavimo stare.
- Za vse, česar nimate, se lahko zahvalite nam.

trgovska zbornica.

Duhovnih vaj se je od petka 26. avgusta zvečer do nedelje popoldne v Domu duhovnih vaj v San Miguelu udeležilo 20 deklet; vodil jih je p. dr. Alojzij Kukovica.

Rožmanov dom je praznoval 22. obletnico blagoslovitve v nedeljo 28. avgusta s sveto mašo in skupnim kosilom; pozdravne besede je izrekel predsednik RD Peter Čarman.

Svoj 28. dan je Zveza slovenskih mater in žena

praznovala v soboto 3. septembra s sveto mašo v cerkvi Marije Pomagaj in prijateljskim srečanjem v obednici Slovenske hiše; sveto mašo je daroval dr. Jure Rode, duhovni vodja Zveze, pela pa sta med mašo mezzosopranistka Ani Rode in basist Luka Debevec ob spremljavi pianista Ivana Vombergarja; ob srečanju pri pogrnjenih mizah je spregovorila pozdravne besede kulturna referentka ZSMŽ Irena Fajdiga, navzoče je nagovorila tudi

predsednica Pavlina Dobovškova, nekaj misli pa je povedal tudi prof. Matjaž Puc; omenjeni glasbeni trio je zapel in zaigral venček narodnih.

Športni otroški dan pod okriljem društva Zedinjena Slovenija je v soboto 3. septembra popoldne zbral v Slomškovem domu 150 šolarjev od 4. do 8. razreda vseh naših šol v Velikem Buenos Airesu; pod vodstvom Saše Omahne in pomočnikov so tekmovali v štafeti, nogo-

Veliko moških se poroči, ker se naveliča hrane po restavracijah, nošenja perila v pralnici in hoje v strganih nogavicah. — Veliko moških se iz istih razlogov loči.

„Moj mož je stalno na potovanju. Doma je komaj kakšen mesec na leto.“

„Pa ti ni dolgčas?“
„Ne, tisti mesec že nekako mine.“

Hči se je hotela posvetovati z mamo glede ženina.

„Veš, kaj,“ ji je odgovorila ona, „o tem se rajši pomeni z očetom: on se je poročil bolj pametno kot jaz.“

malo za šalo

„Sedaj šele razumem, zakaj imajo Angleži tako radi čaj.“

„Zakaj?“

„Poskusil sem njihovo kavo.“

Vedno je rekla, da mora dobiti za moža človeka, ki bo šel zanjo skozi ogenj in vodo. In res je dobila gasilca.

Gostje so ostali pri neki družini zelo dolgo na obisku. Ob odhodu so hoteli biti vljudni.

„Upam, da se nismo predolgo zasedeli.“

„Ne, ne, nikakor! Ob tej uri tako in tako vsako jutro vstajamo.“

KJE JE KAJ

Ob štiridesetletnici ustanovitve SKA - France Papež 257
Tisto čudovito srečanje - Vladimir Kos 260
Je v demokraciji težje biti kristjan? - Alojz Rebula 261
Kaj je masonerija? - Lojze Kukovica 262
Sodobno nasilje - Pavlina Dobovškova 264
Misli k nedeljskim mašnim berilom -

Ciril Sorč 265
Večerna - Vinko Rode 267
Misijonska nedelja - Vsi sveti - Spomin vseh rajnih 269
Jezus Kristus, kralj vesoljstva 270
Cerkveni organist - Edo Škulj 270
Rožni venec - Emilijan Ceve 271
Kristus — Kralj v socialnem življenju - Vinko Brumen 272
Pismo slovenskih škofov družinam letošnjih birmancev 273
V pepelnični noči - Simon Gregorčič 274
Pogovor z Marjanom Eiletzem -

Jože Škerbec 275
Pogovor s sestro Štefanijo - Anica Pavlovčič 277
Pogovor z Andrejem Stanovnikom - Jože Škerbec 279
Pogovor z astrofizikom dr. Janezom Zorcem - Jože Škerbec 281
Pisatelj Ruda Jurčec - Miriam Jereb Batagelj 282
Slikar Andrej Makek - Milena Ahčin 284
Pesnika, ki sta videla jasno - Marko Kremžar 285
Iz naše kronike 287

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877
Stavljene in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215
Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., - Estados Unidos 425 (1101) Buenos Aires, Argentina

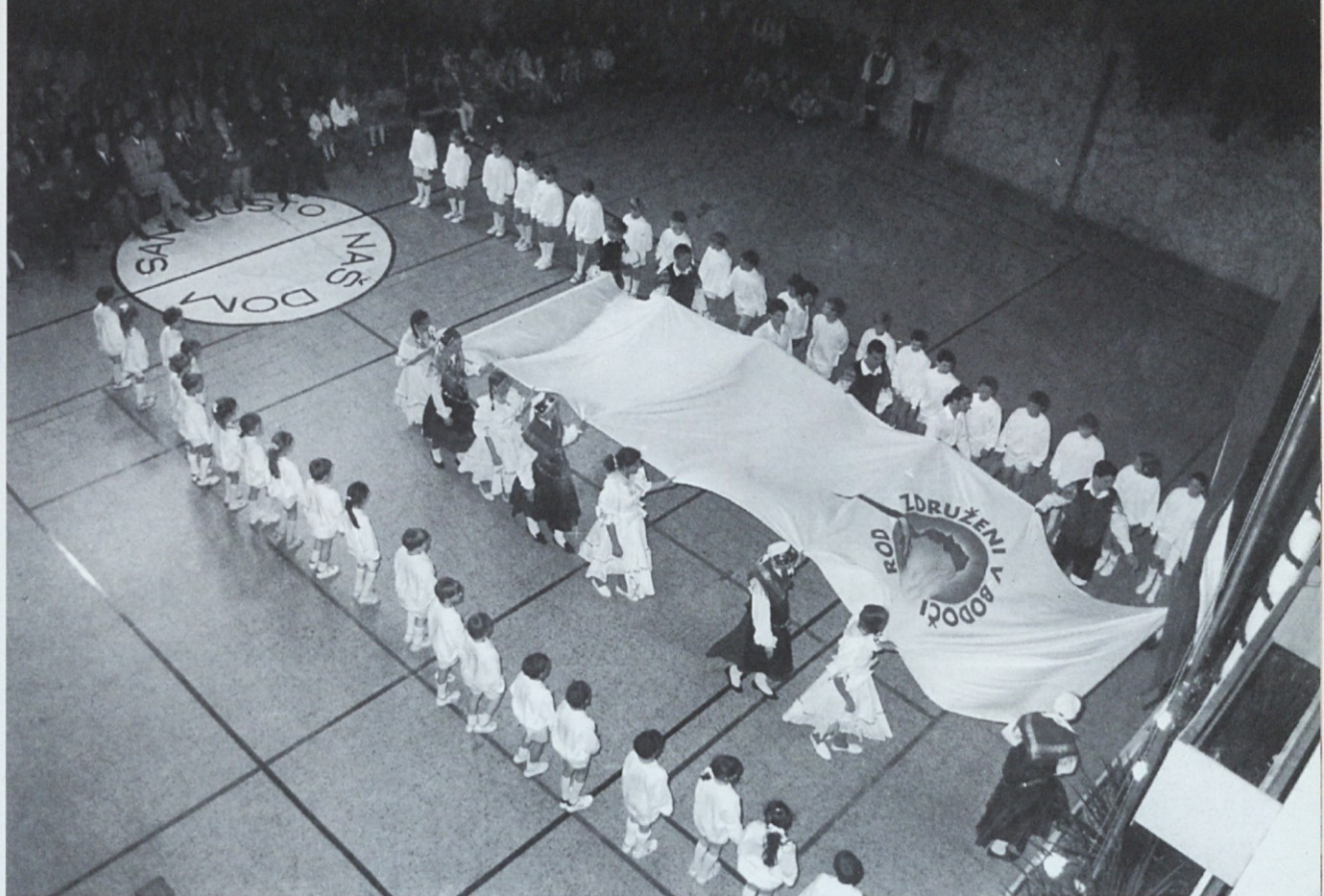
POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviey Dr. Toronto M8 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA: Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1994: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osební) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Nedelja, 11. septembra 1994. Začetek kulturnega programa na Mladinskem dnevu
v „Našem domu“ v San Justo.
Foto: Marko Vombergar

Sobota, 17. septembra. Koncert sanjiškega Mladinskega zbora
v „Našem domu“ pod vodstvom dirigenta Andreja Selana.

MENDOZA. Dva posnetka iz igre „Črna žena“ na odru Slovenskega doma v izvedbi tamkajšnje mladine in v režiji Tončke Šmon.

ANDREJ MAKEK
Poreč v hrvaški Istri,
akvarel.

Letošnja **Rast XXIII** je obiskala tudi zeleno Koroško

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Composición y Armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina